

Světlik

svět libereckých knihoven

*bách po odpadnutí vod první suchá země i na temeni Ještěda.
na, usedají do stínu platanů a jejich urputné vzezření se stává mírným.
jí nazdarbůh. Být básníkem, to není jenom tak.
Oh, moje Mañon! Slunko bylo u samého západu a svatojánnští broučci vstávali.
to be done. Byl pozdní večer – první máj, večerní máj – byl lásky čas.
ler Fall ist.*

Kirjastonhoitaja

Přemýšlíte nad tímto nadpisem? V jakém je jazyce, co znamená? Možná některý z návštěvníků liberecké knihovny zvedl při příchodu do knihovny hlavu a povšiml si, že jedním z nápisů na čelní fasádě je i slovo kirjasto – tedy knihovna, kniha se finsky řekne kirja. Dobrá, tak to bychom měli první část složeniny. Co ta druhá? Představte si, že slovo hoitaja znamená ten, kdo pečuje, při dobré vůli také pracovník. Spojení obou slov dá dohromady krásné slovo kirjastonhoitaja, tedy knihovník. Věřili byste tomu?

Jedno z mála slov, která jsem pochytila při studijní cestě po helsinských knihovnách. Finsky neumím, ale ta řeč mě fascinuje. Má velmi málo mezinárodních slov a pro cizince velmi málo záchytných bodů. Finština patří k ugrofinským jazykům, ale protože se tato skupina dělí zjednodušeně na dvě větve – tedy ugrickou (kam patří právě maďarština) a baltofinskou, je zřejmé, že si Maďaři a Finové těžko porozumí. Když jdete v Helsinkách po ulici (finsky katu) a sledujete nápisy, jste vděční, že Finsko má dva oficiální jazyky – tedy finštinu a švédštinu, tudíž se občas můžete zachytit švédského slova (pokud mu ovšem rozumíte – je to přece jen snadnější, švédština se občas podobá němčině a výskyt mezinárodních slov je častější). Ale pryč od jazykových zajímavostí – raději je přenechám opravdovým lingvistům.

Vrátím se ke slovu kirjastonhoitaja – tedy knihovník/knihovnice. Finský knihovník pracuje v knihovně, která je pro všechny zdarma. Finsko nemá tolik knihoven jako Česko, ovšem počet výpůjček je daleko vyšší než u nás. Můžete si říci, že ve Finsku je dlouhá zima a v zimě krátký den a pořád tma, proto lidé tolik chodí do knihoven a čtou knihy. Možná je to částečně pravda, ale já si myslím, že to má i jinou příčinu. Knihovnici a knihovnice helsinské městské knihovny nejsou odděleni pultem od uživatelů, nesedí „za přepážkami“. Kdyby na sobě neměli vesty s nápisem kirjasto na zádech, považovali byste je za návštěvníky, kteří se baví mezi sebou a společně řeší nějaký úkol. Radí čtenářům, čtou s cizinci noviny, hrají si s dětmi, asistují při hledání knih a jiných médií.

Je to snadnější o to víc, že s půjčováním a vrácením jim pomáhá technika, čtenáři si půjčují a vracejí knihy sami, zcela přirozeně.

Knihovnici jsou v knihovnách od toho, aby pomáhali lidem se životem. Lidé tu hledají komunikaci, zábavu, kontakt s ostatními lidmi, hledají pomoc, kterou jim knihovny prostřednictvím knihovnic a knihovníků poskytují. Finské knihovny jsou sympatické, svým prostředím, nenuceností, ale i přátelským přístupem knihovníků/knihovnic. Vypadá to, že mají svou práci rádi. Krásné léto!

Hyvää päivää!

Blanka Konvalinková
ředitelka

Obsah

SVĚT libereckých knihoven.....	2
<i>Z knihovny .....</i>	<i>2</i>
<i>NEJ události roku 2017 .....</i>	<i>2</i>
<i>Krátce z knihovny.....</i>	<i>8</i>
<i>Nové publikace v angličtině v Knihovně pro děti a mládež.....</i>	<i>10</i>
<i>S knížkou do života .....</i>	<i>10</i>
<i>Projekt Spisovatelé do knihoven se blíží do finále.....</i>	<i>11</i>
<i>Knihovna – věc veřejná .....</i>	<i>12</i>
<i>Nový akviziční počin knihovny.....</i>	<i>13</i>
Kulturní a vzdělávací akce	15
<i>Setkání loutkových divadel v Liberci.....</i>	<i>15</i>
<i>„Školní“ Literatour 2018.....</i>	<i>16</i>
<i>S baterkou do knihovny aneb Kouzla a čáry .....</i>	<i>22</i>
<i>Výstava Ota Hofman 90 .....</i>	<i>23</i>
<i>Zpráva o konferenci Současnost literatury pro děti a mládež 2018 věnované nedožitým 90. narozeninám Oty Hofmana ...</i>	<i>24</i>
Tvoří knihovníci a přátelé knihovny	29
<i>Světlo a stín.....</i>	<i>29</i>
Z regionu	30
<i>Knihovny regionu.....</i>	<i>30</i>
<i>Fenomén českých knihoven v osmickovém roce – Liberecký kraj ....</i>	<i>37</i>
SVĚT veletrhů a soutěží	37
<i>Knih Libereckého kraje .....</i>	<i>37</i>
<i>Jak okamžitě zbohatnout (i když jen na chvíli).....</i>	<i>39</i>
<i>Vítězná práce literární soutěže Řekni mi, co čteš... ..</i>	<i>40</i>
<i>Vítězná práce soutěže Vypravěči.....</i>	<i>42</i>
Svět libereckých autorů	43
<i>E. Wiener: Za okny jsou Sudety.....</i>	<i>43</i>
Svět kritického myšlení.....	44
<i>J. B. Sturz: 150 let od položení základního kamene Národního divadla aneb i v Liberci jsme si připomněli slavné výročí české kultury .....</i>	<i>44</i>
<i>V. Piša: Odešel pan docent Anděl.....</i>	<i>45</i>
<i>O. Hejnic: Ženy na pokraji nervového zhroutení.....</i>	<i>47</i>

Redakční rada:

Marek Sekyra [KAL]

Blanka Konvalinková, Eva Štátná, Libor Schiffner [KVK]

Vydává Krajská vědecká knihovna v Liberci [KVK] spolu s Kruhem autorů Liberecka [KAL] jako účelové tisk.

Tiskárna IRBIS, www.vytiskneme.cz

Projekt je podpořen Fondem kultury a cestovního ruchu.

Evid. č. MK ČR 14407 ISSN 1214 - 2751

Z knihovny

NEJ události roku 2017

Hudební knihovna v novém

V pondělí 20. února 2017 jsme téměř po měsíčním uzavření opět otevřeli Hudební knihovnu. Návštěvníkům jsme nabídli nově upravený světlý a vzdušný prostor vybavený pohodlným barevným nábytkem a relaxačními polštáři.

Tradiční služby oddělení, jako je půjčování zvukových dokumentů, knih a časopisů, not nebo filmů, zůstaly – větší důraz jsme však začali klást na nabídku zvukových knih a filmů, o které je velký zájem. Novinkou je půjčování společenských her a ihned od okamžiku otevření nového oddělení se tato služba

těší velkému zájmu ze strany čtenářů všech věkových kategorií. S úspěchem se setkala také nabídka nových programů – odpolední program Vrátko k muzice doplnil další volnočasový program s názvem Mozkohraní. V dopoledních hodinách byly mateřským a základním školám nově nabídnuty programy s hudební tematikou, hodiny muzikoterapie nebo workshopy znakového jazyka. Proměna Hudební knihovny úzce souvisí s předchozím dlouhodobým poklesem návštěvnosti oddělení a snižujícím se zájmem o půjčování hudebních nosičů. Potěšilo nás, že se podařilo tento negativní trend zastavit a výpůjčky se v roce 2017 zvýšily.

Slavnostní otevření oddělení proběhlo za účasti zástupců Libereckého kraje, statutárního města Liberec, veřejnosti a médií.

Online platby

Jako novinku po letních prázdninách jsme nabídli platby online. Z pohodlí domova mohou naši čtenáři přímo ze svého Čtenářského konta bezhotovostně zaplatit rezervaci či jiný poplatek nebo vložit částku na své Finanční konto. Platba probíhá prostřednictvím platební brány GoPay a je možná kartou nebo bankovním převodem. Minimální vklad je 30 Kč. Věříme, že jsme nabídnutím nové služby přispěli ke zjednodušení života našich čtenářů.

Do budoucna tato služba usnadní i vstup do Centrálního portálu knihoven a snadnou registraci v jiné knihovně „na dálku“.

Liberecká knihovna jako součást „Prostoru učení“

Přeshraniční meziknihovní výpůjční služby, společné získávání elektronických informačních zdrojů, zkvalitnění technického vybavení knihoven – to je

pouze několik z mnoha aktivit, které naše knihovna společně se svými německými a českými partnery realizuje v rámci projektu Prostor učení – knihovnická informační platforma.

Projekt zahájený na podzim 2016 se v průběhu roku 2017 úspěšně rozběhl a podařilo se dosáhnout několika dílčích cílů. Do projektu jsou pod vedením leadpartnera Univerzitní knihovny v Chemnitz zapojeny další čtyři knihovny – Vysokoškolská knihovna v Zittau, Univerzitní knihovna Zápa- dočeské univerzity v Plzni, Univerzitní knihovna Technické univerzity v Li- berci a naše krajská knihovna.

Cílem projektu je propojit zúčast- něné knihovny do přeshraničního „prostoru učení“ adekvátně vybave- ného informačními zdroji a technic- kým zázemím, a tím přispět k aktivní a efektivní podpoře vytváření a výmě- ny znalostí.

Díky zapojení do projektu moh- la naše knihovna zakoupit nové tech- nické vybavení velkého přednáškového sálu (ozvučení, kamera apod.). Pro stu- denty ale i další zájemce jsme poří- dili databázi Vogue Archive – archiv módního časopisu Vogue, díky projek- tu mohou také naši čtenáři nahlížet do odborných knih od vydavatele Taylor & Francis.

Informace o projektu a aktivitách: <http://www.kvkl.cz/prostor-uceni.html>.

Europäische Union. Europäischer Fonds für regionale Entwicklung. Evropská unie. Evropský fond pro regionální rozvoj.

Projekt je podpořen z prostředků Programu spolupráce na podporu přeshraniční spolupráce mezi Českou republikou a Svobodným státem Sasko 2014–2020.

Literární středy

Pravidelný pořad Literární středy jsme zahájili v lednu 2017 a do prostor Všeobecné knihovny jsme zváli všechny, kteří mají rádi dobré knihy,

dobrou kávu, naši knihovnu a rádi čerpají inspiraci na další hezké čtení. Díky ochotě a nadšení externí spolupracovnice paní Vladimíry Hamalové se naši čtenáři mohli každý měsíc setkávat se zajímavými autory nebo žánry – v průběhu roku jsme diskutovali o knihách mnoha autorů (Jo Nesbø, Robert Fulghum, Haruki Murakami, Paulo Coelho, Gabriel García Márquez a další). Velkou účast zaznamenal večer věnovaný katalánské literatuře nebo severským detektivkám. Projekt úspěšně pokračuje i v roce letošním a po prázdninové pauze se můžete těšit na další zajímavá témata.

Propagační předměty

Během podzimních měsíců jsme intenzivně pracovali na přípravě sady propagačních předmětů. Jejich zakoupením mohou naši příznivci vyjádřit své sympatie knihovně, šířit povědomí o knihovně mezi okruhem svých

blízkých a známých a zároveň finančně podpořit knihovnu. V nabídce jsou předměty pro děti i pro dospělé: bloky a tužky s logem knihovny, knihovnické pexeso s ilustracemi Ivana Antoše, vaky na záda pro mládež a další předměty. Předměty lze zakoupit na Informační službě nebo v Knihovně pro děti a mládež.

Knihovna po roce opět na EDUCA MYJOB

Na začátku října se knihovna tradičně zapojuje do celostátní kampaně Týden knihoven, již potřetí byl však říjen také ve znamení naší účasti na veletrhu vzdělávání a pracovních příležitostí v severních Čechách EDUCA MYJOB

2017. Snažili jsme se představit budoucím studentům středních a vysokých škol a ukázat jim, že pro ně můžeme být zajímavým partnerem nejenom při

studiu, ale i v celoživotním vzdělávání. V našem stánku vzbudila velký zájem burza knih a anketa, ve které jsme se ptali, co mladí lidé dělají ve svém volném čase.

Kulturní a vzdělávací akce

V průběhu roku 2017 knihovna připravila 323 kulturních a 936 vzdělávacích akcí, z toho 39 výstav. Pořady navštívilo téměř 40 000 návštěvníků, z toho bylo více než 10 000 dětí do 15 let.

V programu se objevily tradiční přednáškové cykly (např. Letem světem populární hudby 20. století, cestovatelské přednášky Knihovnicki a přátelé knihovny cestují a Dny evropských zemí nebo cyklus o památkách Památky kolem

nás). Zazněla také celá řada samostatných přednášek, z nichž určité stojí za připomenutí projekt PhDr. Terezy Dubinové Židovství a křesťanství, setkání s Karlem Hvizďalou s názvem Evropa, Rusko, teroristé a jiné povídaní nebo přednášky Petra Horálka o astro-nomii a mimořádných nebeských úkazech. Květen patřil nezapomenutelné, v pořadí již šesté Literatour. Literární procházka s podnázvem Už tam budem nás zavedla na zajímavá místa Liberce spjatá s dopravou. Podzim patřil české literatuře a projektu Spisovatelé do knihoven. Projekt zaštitěný Asociací spisovatelů přivedl do 10 českých knihoven včetně té liberecké několik českých známých i méně známých spisovatelů.

Celá řada vzdělávacích aktivit byla nabídnuta také mateřským, základním a středním školám a organizovaným skupinám – exkurze a workshopy, školení v oblasti IT, Virtuální univerzita třetího věku, Moderní senior atd.

Více o akcích knihovny lze nalézt ve Výroční zprávě nebo v Kalendáři na webu knihovny: www.kvcli.cz.

Knihovna Liberec – zkvalitnění ochrany a zpřístupnění knihovního fondu a jeho prezentace

11. 3. 2016 Ministerstvo pro místní rozvoj ČR vyhlásilo Výzvu č. 25 „Knihovny“, v rámci které bylo možné podávat žádosti o podporu z Integrovaného regionálního operačního programu (IROP). Jeho cílem byla podpora projektů zaměřených na zefektivnění ochrany a využívání knihovních fondů a jejich zpřístupnění. Výzva byla zaměřena pouze na knihovny, které podle zákona č. 257/2001 Sb., plní funkci krajské knihovny.

Po dohodě se zřizovatelem naší knihovny Libereckým krajem bylo zahájeno zpracování žádosti o dotaci. Zpracovatelem žádosti byl Liberecký kraj – za tímto účelem vznikl projektový tým, ve kterém knihovna měla své zástupce. Na žádosti se intenzivně pracovalo po celý rok 2017 – byla připravena projektová dokumentace na stavební práce, proběhl marketingový průzkum a připraven rozpočet projektu, byla zpracována žádost o poskytnutí dotace. V listopadu se podařilo žádost o dotaci podat. Na začátku roku 2018 do knihovny dorazila zpráva, že žádost byla úspěšná a dotace bude poskytnuta

v plné výši. Celkové plánované výdaje projektu činí 37 061 486,02 Kč, z toho způsobilé výdaje jsou 36 782 678,10 Kč, nezpůsobilé výdaje 278 807,92 Kč. Celková dotace bude v maximální výši 33 104 410,29 Kč.

V průběhu projektu proběhne digitalizace a restaurování vzácných tisků, rekonstrukce střechy, výměna osvětlení, koberců a LED panelů na přední stěně knihovny, knihovna přejde na RFID technologie atd. Informace o všech plánovaných aktivitách jsou k dispozici na webu knihovny (stránka Projekty, konference).

Zpracování historických fotografií

V roce 2017 byla zahájena digitalizace fondu historických fotografií, který obsahuje zhruba deset tisíc exemplářů. Jako první digitalizovaný soubor byly vybrány snímky dokumentující historii libereckého knihovnictví, a to od nejstarší fotografie z roku 1910, kdy byla zachycena podoba Lidové české knihovny v prostorách České besedy. Dalšími fotograficky zveřejněnými se staly: Bücherei der Deutschen, požár knihovny v roce 1954, interiéry jednotlivých oddělení městské i státní knihovny v Moskevské ulici a na náměstí Dr. Edvarda Beneše, výstava starých tisků, pobočky knihovny a v neposlední řadě výstava a otevření moderní budovy knihovny na přelomu tisíciletí. Celkem se ke konci roku jednalo o 232 zdigitalizovaných fotografií.

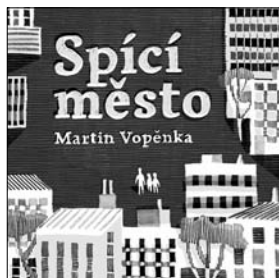
Všechny zpracované fotografie je možné vyhledat v katalogu knihovny. Součástí záznamu je popis fotografie

a kvalitní náhled dané fotografie. Ve druhé polovině roku došlo k přípravě online zpřístupnění dalších tří set snímků téže tematiky a dále souboru více než čtyřiceti historických fotografií z devatenáctého století zobrazujících přírodu a nemovité památky Čech i Slezska. Tento soubor tvoří produkce trojice fotografů: vratislavského Augusta Leisnera, žitavského Roberta Halma a pražského Franze Fridricha. Po celý rok pak rovněž probíhala identifikace jednotlivých fotografií ze souboru Říšská župa Sudety.

Vydání knih pro děti s postižením

V roce 2017 se podařilo v rámci projektu Děti čtou nevidomým dětem natočit již šestnáctou audioknihu pro slabozraké, nevidomé a jinak tělesně handicapované děti. Tentokrát se jednalo o knihu Martina Vopěnky Spící město. Další iniciativou knihovny

v oblasti vydávání knih pro děti s postižením bylo vydání historicky první „znakoknihy“ – neslyšícím dětem byla touto formou zpřístupněna krásná kniha Lucie Seifetové Český ráj a jeho tajemství, která je nyní dostupná na webu

knihovny: www.kvkli.cz. Proces vzniku znakoknihy zahrnoval obrazové a textové úpravy publikace od autorky, přípravu multimediálních zdrojů knihy, jazykovou korekturu znakového jazyka, nahrání jednotlivých obrazů ve znakovém jazyce, naprogramování aplikace

a celou řadou dalších činností. Velkou odměnou pro všechny aktéry projektu byl slavnostní křest v obřadní síni liberecké radnice.

Vydáním znakoknihy chce knihovna přispět k rozšíření nabídky multimediálních publikací pro uživatele se sluchovým postižením, k obohacení výuky na speciálních MŠ a ZŠ zaměřených na vyučování populace se sluchovým postižením, k podpoře společné smysluplné komunikace v rodinách se sluchovým postižením nebo k rozvoji čtenářské kompetence.

Ocenění pro knihovnu

V průběhu roku 2018 získala naše knihovna nebo naši pracovníci několik ocenění. Chápeme je jako vyznamenání a veřejné ohodnocení naší dlouhodobé snahy být důležitou součástí vzdělávacího procesu nebo kulturního a společenského života.

5. října 2017 obdržela naše knihovna v barokní kapli Klementina ocenění Ministerstva kultury ČR Knihovna roku 2017 v kategorii Počin roku, a to za dlouholetý projekt Děti čtou nevidomým dětem. Na podzim jsme společně s našimi německými a polskými partnery získali Cenu euroregionu Nisa – v kategorii Nejlepší přeshraniční spolupráce jsme zvítězili. Ředitelka knihovny Mgr. Blanka Konvalinková byla oceněna Medailí Z. V. Tobolky v kategorii Významný přínos k rozvo-

ji českého knihovnictví. Cenu uděluje každoročně profesní organizace Svaz knihovníků a informačních pracovníků ČR (SKIP). Regionální organizace SKIP ocenila práci naší kolegyně Jaroslavy Starcové a udělila jí Cenu za celoživotní přínos knihovnictví v Libereckém kraji. Výstava Lidové kroje Horní Lužice uspěla v soutěži Kulturní počin roku 2016 statutárního města Liberec – v únoru 2017 v konkurenci dalších 18 projektů obsadila 3. místo.

Dana Petrydesová

Krátce z knihovny

Osobní údaje v knihovně

V pátek 25. května 2018 vešlo v platnost Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 (známé jako GDPR) upravující ochranu osobních údajů. V této souvislosti jsme pro naše čtenáře připravili webovou stránku (www.kvkli.cz/osobni-udaje), kde se mohou seznámit s tím, jakým způsobem pracuje naše knihovna s osobními údaji a jak je využívá. Zároveň budeme všechny čtenáři při obnovení registrace vyzývat k vyplnění nové přihlášky do knihovny. Děkujeme za trpělivost a pochopení.

Březen opět patřil čtení a čtenářům

V březnu jsme se tak jako každý rok zapojili do celostátní kampaně

Březen – měsíc čtenářů. Různými způsoby jsme se snažili lákat do knihovny stávající i nové čtenáře. Po celý měsíc probíhala v Hudební knihovně akce Pohlazení pro oči i uši. Kolegyně si připravily 80 balíčků, které obsahovaly vždy audioknihu, filmovou hudbu a film na DVD, to vše k jednomu námětu. Rande naslepo (s knihou) bylo tentokrát ozvláštněno básněmi, které byly 120 vybraným knihám vymyšleny „na tělo“. Zda se jedná o román, poezii, detektivku či romantickou literaturu bylo možné rozpoznat podle barevné mašličky anebo právě podle krátké básničky, která žánr charakterizovala. V knihovně se také konalo množství autorských čtení (vystoupil např. básník, prozaik a překladatel Petr Borkovec, rakouská spisovatelka Karin Peschka, uskutečnil se autorský večer členů Literárního klubu KVK). Tradičně jsme připravili Noc s Andersenem, během které v knihovně

přenocovalo téměř 30 dětí. Zatímco v hlavní budově byly tématem Rychlé šípy, na pobočce v Machníně měly téměř dvě desítky dětí v programu také Pejska a kočičku. Březen – měsíc čtenářů završila akce S baterkou do knihovny, při které děti v několika skupinách v doprovodu průvodců procházely ztemnělou knihovnou a plnily úkoly. Pokud vše úspěšně vyřešily, byla jim svěřena loutka havrana, která byla vstupenkou na krátké loutkové představení Krabat divadla Spojáček.

Čeští a němečtí knihovníci se setkali v Liberci

Čeští a němečtí knihovníci spolupracující v projektu Prostor učení – knihovnická informační platforma se setkali v Liberci. Workshop připravila naše krajská knihovna a hlavním tématem byly meziknihovní služby,

kteří jsou také součástí jedné projektové aktivity. Účastníci z univerzitních knihoven v Chemnitz, Zittau/Görlitz, Plzni a Liberci si vyslechli zajímavé přednášky o principech poskytování meziknihovních služeb

v Německu a České republice. Druhá část setkání byla věnovaná diskusi nad dalšími probíhajícími aktivitami projektu. Jednalo se zejména o závěrečnou publikaci projektu, která by měla představit projekt a jeho aktivity. Dalším probíraným tématem byl téměř dokončený modul informační kompetence, který by měl sloužit primárně studentům.

Více o projektu: <https://www.kvkl.cz/prostor-uceni.html>.

Krajský projekt na podporu čtenářské gramotnosti

Ze strany Libereckého kraje jsme byli osloveni s žádostí o zapojení do projektu s názvem Naplňování Krajského akčního plánu rozvoje vzdělávání Libereckého kraje I. (Výzva OP VVV 02_16_034 Implementace krajských akčních plánů I (I KAP)). V naší knihovně by v rámci projektu

měla vzniknout platforma pro získání znalostí a výměnu zkušeností v oblasti rozvoje čtenářské gramotnosti. Knihovna plánuje organizovat pravidelné workshopy (cca 1x za 3 měsíce). Na každém workshopu účastníci vyslechnou odbornou přednášku, následovat budou příklady z praxe, ukázky aktivit, diskuse...

Cílové skupiny tvoří pedagogičti pracovníci 2. stupně základních škol a středních škol v oborech středního vzdělání a středního vzdělání s výučním listem, rodiče a veřejnost. Projekt bude zahájen 1. července.

Dana Petřýdesová
Michaela Valterová

Nové publikace v angličtině v Knihovně pro děti a mládež

S novými knížkami z britského nakladatelství Usborne mohou anglický jazyk procvičovat i ti nejmladší. Pro malé čtenáře mezi třetím a sedmým rokem máme připravené tradiční pohádkové příběhy, vyprávění se zvířecími hrdiny, ale také první naučné encyklopedie. Dívky se mohou začíst do příběhů o princeznách,

vílách nebo čarodějnicích, na kluky čekají napínavé příběhy plné strašidel, pirátů a dinosaurů. Náctiletí čtenáři se pak mohou ponořit do originální sci-fi *More of Me*, tajuplné fantasy *Deep Water* nebo psychologického románu *If I was Your Girl*.

Monika Kozáková Pospíšilová

S knížkou do života

Už v minulém čísle jsme psali o tom, že od března letošního roku se naše knihovna zapojila do projektu S knížkou do života / Bookstart, která cílí na rodiče dětí do 3 let. Čtení je velmi důležitou činností pro celý život. Od malička je třeba v dítěti pěstovat smysl nejprve pro poslech říkadel a básniček, později touhu po samostatném čtení pohádek a příběhů. Čtením u dítěte probouzíme fantazii, představivost a bohatší slovní zásobu.

Prohloubili jsme spolupráci se Statutárním městem Liberec a při slavnostním ceremoniálu u příležitosti **vítání občanů** osobně předáváme rodičům za naši knihovnu sadu dárků. Je mezi nimi metodický průvodce, ve kterém Předčítánkovi seznamují rodiče s tím, jaký přístup k vyprávění a předčítání je v daném období věku dítěte nejvhodnější. Pro děti je připraveno leporelo, poukázka do knihovny a tipy k prvnímu předčítání. Součástí je i nabídka literatury pro rodiče, kde mohou najít knihy dle tématu, které je zajímá (těhotenství, rodičovství, výchova, hravé aktivity atd.). Během 3 měsíců jsme přivítali více než 200 miminek – našich potencionálních čtenářů. Vítání

občanů je vždy příjemným zpestřením naší práce, plné radosti a občas možná i mírného dojetí. Děkujeme tímto zástupcům města Liberce, že se tohoto slavnostního ceremoniálu můžeme osobně účastnit.

Pro Mezinárodní den dětí jsme si připravili interaktivní dílnu pro děti od 2 let. Přijela za námi autorka knihy **Kulíškovy neposedné příběhy**, paní Sandra Dražilová. Děti si spolu s malým čarovným skřítkem užily dopoledne plné tanečků, písniček, čtení a malování. Další pořady pro malé děti a jejich rodiče plánujeme po prázdninách. Podrobné informace k projektu naleznete na kvkli.cz/bookstart.

Michaela Valterová

Projekt Spisovatelé do knihoven se blíží do finále

Jak jsme Vás již v loňském roce informovali, zapojili jsme se do projektu Asociace spisovatelů. To znamená, že do naší knihovny tak každý měsíc zavítá se svým autorským čtením jeden zajímavý autor. V březnu nás potěšil svými povídkami z knihy *Lido di Dante* básník a prozaik **Petr Borkovec**, kterého (mile) překvapuje, když se jeho

textům posluchači smějí. On sám na své tvorbě totiž nic zásadně veselého neshledává. Vyslechli jsme si ukázky, které přiblížily pohled nudistů na textiláky, dozvěděli jsme se, jak v letovisku tráví večery místní obyvatelé a na závěr nás čekala bajka o hříbu a lanýži.

V dubnu jsme přivítali vzácného hosta. Příběhy z knihy *Malý pan Talisman*

posluchačům předčítal vrchní zemský rabín, spisovatel a dramatik **Karol Sidon**. Pohádky pro děti, které se během psaní staly pohádkami pro dospělé. Text byl laskavý, humorný a vybízel k zamyšlení. Při krátké besedě nám pan Sidon prozradil, že pseudonym Chaim Cigan si vybral po jednom ze svých předků. Posluchače zajímala i románová tetralogie *Kde lišky dávají dobrou noc*, která se ocitá na pomezí sci-fi, psychologického a politického thrilleru.

V květnu k nám až z Brna dorazil básník a prozaik **Martin Reiner**. Četl

ukázky ze své knihy *Básník – román o Ivanu Blatném*, které doplnil o nový výbor básní I. Blatného *Jde pražské dítě domů z bia...* Posluchače seznámil i s texty ze své chystané sbírky. M. Reiner vyprávěl o životě, o tom, proč zvolil příjmení svého adoptivního otce, a také o tom, proč skončilo jeho první nakladatelství Petrov a jak vybírá autory do svého nového nakladatelství Druhé město.

V červnu jsme přivítali Adama Borziče, básníka, překladatele, publicistu, terapeuta, který už několik let vede literární obytelník Tvar.

V dalším roce do projektu nevstoupíme, autorským čtením se však chceme věnovat i nadále, a to především regionálním autorům. Prostor chceme dát jak začínajícím či méně známým autorům, tak i těm vyhlášeným. Do budoucna bychom rádi oslovili například Petru Soukupovou či Jaroslava Rudiše.

Michaela Valterová

Knihovna – věc veřejná

Ve čtvrtek 3. května 2018 se v Krajské vědecké knihovně v Liberci uskutečnila panelová diskuze *Knihovna – věc veřejná*. Cílem projektu, který probíhá postupně ve všech krajích, bylo otevření otázek o současnosti a budoucnosti knihoven, snaha diskutovat nad dalším směřováním knihoven.

Panelové diskuse v Liberci se zúčastnili hejtmán Libereckého kraje Martin Půta, náměstkyně hejtmana Jitka Volfová, náměstek primátora statutárního

města Liberec Ivan Langr, starostka města Semily Lena Mlejnková, vedoucí oddělení kultury Odboru kultury, památkové péče a cestovního ruchu Libereckého kraje Martin Féna, ředitel Knihovnického institutu Národní knihovny ČR Vít Richter, ředitelka Krajské vědecké knihovny v Liberci Blanka Konvalinková a předsdkyně Regionálního výboru Svazu knihovníků a informačních pracovníků Libereckého kraje Dana Kroulíková.

Úvodní prezentaci přednesl PhDr. Vít Richter, ředitel Knihovnického institutu Národní knihovny České republiky, a diskuzi moderoval David Hamr, redaktor Českého rozhlasu Liberec.

Vedle představitelů Libereckého kraje i města Liberec se jednání zúčastnili zástupci obcí, starostky a starostové a samozřejmě široká knihovnická veřejnost.

V příjemné atmosféře se diskutovaly otázky dalšího rozvoje knihoven v kraji, možnosti i limity jejich proměny na informační, vzdělávací, kulturní a komunitní centra měst a obcí. Účastníci panelové diskuze se shodli na tom, že knihovny jsou nedílnou součástí života obcí či měst, významnými partnery pro další komunitní aktivity a projekty, které se ve veřejném prostoru realizují. Právě proto je třeba knihovny nejen podporovat morálně i materiálně,

ale rovněž klást i vysoké nároky na služby, které poskytují. Hodně se diskutovalo o možnosti vytvořit dotační program na podporu malých knihoven v Libereckém kraji. Věříme, že kulatý stůl opravdu přispěje k vyhlášení tohoto programu. V některých krajích totiž dotační programy již existují a jsou knihovnami hojně využívány.

Všem hostům děkujeme za aktivní účast a velmi cenné názory a doporučení, která v průběhu celého odpoledne zazněla. KVK v Liberci zajistila prostor, technické a organizační zázemí. Diskuse se odehrála v přátelské atmosféře v příjemném prostředí.

Záznam a fotografie z diskuze naleznete na:
<https://www.knihovna-vec-verejna.cz/liberec>

Blanka Konvalinková
Dana Kroulíková

Nový akviziční počín liberecké knihovny

Bible je jednou z nejpřekládanějších a nejčtenějších knih světa. Téměř každá knihovna vlastní výtisky této knihy

knih. Nejinak je to i s Krajskou vědeckou knihovnou v Liberci, která ve svém fondu uchovává řadu výtisků bible od

Vulgáty přes Lutherův překlad až po současné ekumenické překlady. Bohužel knihovna nevlastní žádný originální raný překlad bible do češtiny. Nyní jsme tento nedostatek částečně napravili zakoupením souboru faksimilií od Muzea biblí v Pelhřimově. Muzeum nabídlo k zakoupení bible vydané německým nakladatelstvím Ferdinand Schöningh, které české překlady zařadilo do své edice Biblia slavica.

Zakoupený soubor obsahuje čtyři zásadní vydání českých biblí, z nichž na prvním místě stojí rukopisná Bible leskovceko-dráždanská ze 14. století. Název bible se odvozuje od jejích majitelů

pánů z Leskovce a pozdějšího uložení v dráždanské knihovně. Biblii znovu objevil roku 1795 Josef Dobrovský, který o ní vydal podrobnou studii. Vznik bible je datován okolo roku 1360, kdy na jejím překladu spolupracovali augustiniáni, dominikáni a františkáni. Zadavatelem byl některý pražský ženský klášter. Bible měla pohnutý osud, když v roce 1914 byla zapůjčena univerzitní knihovně v Lovani za účelem jejího nafocení. Bohužel během druhé světové války a Lovan se stala cílem odstřelování německé armády. Jedna

ze střel zasáhla univerzitní knihovnu a následný požár zničil i bibli. Faksimile obsahuje fotografie, které se podařilo pořídit těsně před její zkázou.

Druhým faksimile je prvotisk Bible kutnohorské z roku 1489. Bible je textově shodná s Biblí pražskou, ale její tiskař Martin z Tišnova jí bohatě vyzdobil 116 dřevorezy, z nichž dřevorez znaku Kutné Hory dal bibli jméno.

Třetím faksimile je Bible kralická tzv. Šestidílka. Kralická bible je zásadním překladatelským předělem, protože překladatelé vycházejí z originálních textů psaných v biblických jazycích, což jsou hebrejšтина a aramejšтина pro Starý zákon a řečtina pro Nový zákon. Podnět k překladu dal biskup jednoty Jan Blahoslav, který sám přeložil Nový zákon. Překlad Starého zákona koordinoval Blahoslavův žák biskup Ondřej Štefan a na jeho překladu se podíleli například Jan Hlaváč, hebraisté Mikuláš Albrecht z Kaménka a Lukáš Helic, básník a teolog Jiří Strejc a další. Bible byla postupně tištěna v letech 1579–1593 v bratrské tiskárně v Kralicích na panství Jana ze Žerotína.

Čtvrtým zakoupeným faksimile je Svatováclavská bible. Text vznikl v době baroka na přelomu 17. a 18. století překladem revidované Vulgáty. Podnět vyšel od arcibiskupa Ferdinanda Sobka z Bílenberka a překladu se ujali jezuité. Zde je nutné na prvním místě jmenovat Matěje Václava Šteyera, který překlad koordinoval a sám přeložil Nový zákon. Překladatelé používali i starších českých překladů především Pražskou bibli, Melantrichovu bibli a Kralickou bibli. Název bible vznikl podle nakladatelství Dědictví svatého Václava, které

založila a finančně zajistila Marie Šteyerová matka Matěje Václava Šteyera. Tiskem nejprve vyšel roku 1677 Nový zákon a v letech 1712 a 1715 Starý zákon.

Překlad biblí do národního jazyka je důležitým mezníkem pro vznik národ-

ního písemnictví a rozvoj spisovného jazyka. Knihy lze vyhledat v elektronickém katalogu knihovny a uloženy jsou v oddělení starých a vzácných tisků. Zájemci si je mohou vypůjčit prezenčně do Studijní knihovny.

Václav Kríček

Kulturní a vzdělávací akce

Setkání loutkových divadel v Liberci

Ve dnech 6.–8. dubna 2018 hostila Krajská vědecká knihovna v Liberci 5. setkání loutkových amatérských divadel, které se konalo u příležitosti 65. výročí založení a 25. výročí obnovení činnosti loutkového divadla Spojáček Liberec.

Vše začalo vernisáží výstavy loutek ze sbírek LD Spojáčku. Návštěvníci si mohli prohlédnout loutky z mnoha představení divadla, ale i některé scény, tj. kulisy z pohádek. Mohli také nahlédnout do kronik divadla, které se

píší od roku 1993. Starší se bohužel nedochovaly, neboť se ztratily během nucené přestávky v činnosti divadla, jehož původní budova byla zbourána při stavbě libereckého tunelu.

V rámci vernisáže mohli diváci shlédnout nejnovější představení divadla Spojáček s názvem „Krabat“.

Vlastní přehlídku divadel zahájilo hostitelské divadlo s pohádkou „Tři úkoly pro čerta“.

Celý víkend se pak ve velkém sále knihovny a nedalekém V-klubu DDM Větrník střídala divadla ze širokého dalekého, ale i z blízkého okolí. Například Divadlo na kliku Liberec uvedlo pohádku „O zvědavém sluněti“ či Spolek loutkářů v Lounech zahrál „Ušatou pohádku“. Z blízkého okolí jmenujme ještě LD Ještěd Český dub s pohádkou „Šípková Růženka“, z daleka pak BODÍ Jaroměř s představením „Kašpárek na skalním hradu“, ze široka soubor Za dveřmi z Chlumce nad Cidlinou. Nejdál to do Liberce ovšem měl člen divadla Vozichet Jablonec nad

Nisou, který ovšem založil odnož souboru v Českých Budějovicích. Zahrál pohádečku „To jsou věci v moři klidu“.

Při závěrečném představení LS Srdíčko Jičín s „Ježibabou Helenou“ se vyhlášoval vítěz soutěže o nejpilnějšího diváka, který si odnesl marionetu Kašpárka. Další ceny této soutěže byly i jiné druhy loutek, a jelikož se vše odehrávalo v knihovně, tak i knížky či jiné upomínkové předměty Krajské vědecké knihovny v Liberci. Divadlo Spojáček

má s touto institucí dlouhodobé přátelské vztahy, podílí se na mnoha akcích knihovny, jako jsou například „S baterkou do knihovny“ či „Noc s Andersem“.

Závěrem bych chtěl moc poděkovat Krajské vědecké knihovně v Liberci za vstřícnost, s jakou nám umožnila uskutečnit toto setkání loutkových divadel.

Rudolf Krause

principál loutkového divadla Spojáček

„Školní“ literatour 2018

Podtitulem *Za minutu zvoní!* jsem chtěla přiblížit letošní „školní“, chcete-li „učitelské“ téma. Ale víc se mi zamlouvala pozdější parodická varianta „ze školy do baru a zase zpátky“, která se ale vynořila až v průběhu konkrétních příprav procházky. Že jedno z čtecích míst bude v hospodě, jsem na počátku vůbec netušila.

Původně jsme měli projít jen samá školská zařízení, zrovna na Keilově vrchu se jich nachází dost, ale tento zámer mi nevyšel, posléze ani stanoviště na soudu nebo ve vazební věznici (přes veškerou vstřícnost ze strany tamních zaměstnanců, se kterými jsem jednala, bychom nezvládli bezpečnostní opatření, která v těchto institucích bohužel nelze obejít). Původně, když mě téma napadlo, jsem si myslela, že vhodných historek ze školy je nepřeberné množství, asi je, ale nevím úplně přesně kde. Dostala jsem pár tipů od kolegů a známých, ale stejně jsem hledala ještě něco speciálního, možná míň známého – na-

konec fond knihovny v Liberci je přebohatý (a všechny použité knihy v něm lze najít). Postupně jsem ale nacházela texty, které mi pasovaly k vyhledaným institucím nebo k hercům, které jsem už souběžně oslovovala, aby texty prezentovali. Konečný výsledek jste mohli posoudit sami ve čtvrtek 17. května 2018.

1. stanoviště

Sbor Církve bratrské

Prvním stanovištěm letošní procházky se stal sbor Církve bratrské v Puchmajerově ulici. S kým jsem mluvila z okruhu svých známých, každý tušil, že na Keiláku někde je, nikdo tam ale ještě nebyl. Takže trochu objev, ale budiž řečeno, že se sbor v uplynulých letech vícekrát účastnil třeba Noci kostelů a dalších podobných akcí

v Liberci, takže určitě nic úplně neznámého. Moderní modlitebna, kam jsme byli pozváni, je velmi prostorná, světlá, s možností uzpůsobení velikosti sálu

podle množství posluchačů. Tady jsem zvolila začátek, abychom místo mohli využít, a přitom nenarušili pravidelné akce sboru. Četla zde Markéta Tallerová úryvek z knihy **Grace McCleenové** *Skvostná země*. Kniha se zabývá šikanou, jak ji prožívá desetiletá Judita, která žije po smrti matky v domácnosti s velmi uzavřeným otcem, u nějž marně hledá potřebnou oporu. Najde si ale své vlastní řešení – vybuduje si fiktivní svět z různých přebytných věcí, kde pak ona vládne po svém. Když se i v reálném světě uskuteční to, co podnikla ve své vlastní zemi, nabude dojmu, že umí a může dělat zázraky. Jenže situace jí přeroste přes hlavu a celá rodina se dostává až do života nebezpečných situací.

Pak zničehonic padám, zem se rychle blíží a štěrk mi rozdírá kolena. Zvednu hlavu a nade mnou stojí kluk. Je vysoký a má silný krk. Má modré oči, světlou pibovatou pleť a nos jako prasečí rypák. Má světlé řasy, vlasy jak sláma a navíc líznutý teletem, i když toho by podle mě neolízlo ani to tele, co líže tlamu jinému teleti. Jsou s ním dva kluci. Jeden mi vytrhne batoh z ruky. Obrátí ho dnem vzhůru a papírky, tkaničky i víčka od plechovek a krabiček létají kolem.

Kluk s vlasy jak sláma mě vytáhne na nohy a říká: „Co s ní uděláme?“

„Oběs ji na zábradlí.“

„Stáhní ji kalhotky.“

A kluk s vlasy jak sláma řekne: „Videlas už někdy záchod zevnitř, píčo?“

Ozve se zvonění a přes celé hřiště běží skupinky děti, aby se postavily do fronty před lítacími dveřmi. „Do prdele,“ řekne kluk s vlasy jak sláma a směrem ke mně houkne: „Těš se v pondělí,“ odstrčí mě a všichni utíkají pryč.

Grace McCleenová. Skvostná země

2. stanoviště

Základní škola
U Soudu

Druhé zastavení v Základní škole U Soudu bylo laskavým pohlazením pro všechny, kdo se zabývají nebo přicházejí do styku s autistickými dětmi. Kniha *Autismus & chardonnay*

Martina Selnera vznikla na základě jeho blogů, které byly nominovány v roce 2017 na cenu Magnesia Litera. Tu sice nezískal, zato blogy spatřily světlo světa v tištěné podobě. M. Selner pracuje jako vychovatel autistických dětí a s každodenními situacemi se dokáže více či méně úspěšně vyrovnávat, dokonce je z nadhledu zlehčovat nebo sarkasticky komentovat, sebe nešetříc. Bezvadně přečetl Petr Hanák.

„Rozhovor s dítětem... Dítě: „Já bydlím doma.“ Já: „Taky bydlím doma.“ Dítě: „Jsem tě tam neviděl.“

V čem spočívá má práce s autisty?

Autismus je odvozen z řeckého slova „autos“ – sám. Tomu odpovídá i výjev z dětského hřiště. Na každém konci houpačky sedí jedno z mých dětí. Polovina dětí visí kvůli své nízké váze ve vzduchu. Mám tedy dost času na to, abych jim připravil svačinu. Jen co je hotová, těžší děti se ke mně rozběhnou, ty lehčí nejdříve spadnou a teprve pak se rozběhnou.

Nabízím jablko a sušenky. Mé děti se narodily s představou, že se jablko k sušenkám nehodí, takže ho nebudou. Dokonce ho chtějí věnovat jiným dětem na hřišti. Takhle jsem si integraci zrovna nepředstavoval.“

Martin Selner. Autismus & Chardonnay

3. stanoviště

Pivní bar Azyl

Třetím stanovištěm se zčásti naplnil podtitul „ze školy do baru a zase zpát-

ky“ – zašli jsme do pivního baru Azyl, kde jsme v naplněném hudebním sále vyslechli ukázkou z knihy *Prasklej Sklenička* konžského spisovatele žijícího v Paříži **Alaina Mabankou**. Podle mě syrové prostředí umocnilo požitek z textu a výborně s ním korespondovalo. Také mladý herec Jan Jedlinský

vystihl polohu vypravěče (učitele zmoženého červeným vínem a tíhou života) na výbornou. Kniha je psána jedním dechem, jednou dlouhou větou

a jsou v ní barvitě líčeny tragikomické životní historie běžných návštěvníků baru *Úvěr odcestoval* kdesi poblíž rovníku.

„...no a jednou, když jsem nalitý, jak zákon káže, dorazil do třídy, zjistil jsem, že vzadu sedí jediný žáček, na štěstí to byl jeden z nejlepších, tak jsem mu řekl, aby si přesedl do první lavice, že může být hrdý na svůj hlad po vědomostech, který jako svatozář zdobil jeho andálkovskou hlavu, a přese všechno jsem zahájil vyučování, andílek se na mě útrpně díval, byl to opravdový anděl s nevinnými očima a tolerantním pohledem, zůstal ve třídě, i když nikdo z jeho spolužáků nedorazil, přesedl si do první řady, na lavici si rozložil školní potřeby, sešit, kapesní slovník, ořezávací, tužku, gumu, propisku Bic a láhev vody Mayo a já začal hovořit o množném čísle podstatných jmen, je pravda, že jsem byl nadrátovaný, ale v každém případě si pamatuju, co jsem říkal, „můj milý hochu, díky za to, že jsi přišel, možná v téhle škole učím naposledy, seslal tě sám Bůh, jednou z tebe bude významný muž, opravdu, tuším to, proto ti teď vyložím základy psaného projevu a řeknu ti něco o množném čísle podstatných jmen, to je, můj milý, pro život nejdůležitější, všechno ostatní přijde samo, protože život je jenom obyčejný, každodenní boj jednotného s množným, milují se, nenávidí, ale jsou odsouzeni ke společnému životu, takže si vezmi sešit a dobře si zapisuj, co ti budu povídat...“

Alain Mabankou. Prasklej Sklenička

4. stanoviště

Základní škola
Barvířská

Předposlední zastávkou letošní procházky se stala Základní škola Barvířská a to konkrétně zrekonstruovaná druž-

na v nejvyšším patře pod střechou budovy. Tady byla ke spolupráci pozvána herečka Divadla F. X. Šaldy Veronika Korytářová. Své role se zhostila se sympatickou grácií a výpověď dívky, která prožívá věznění své matky s nepochopením a naivitou příznačnou pro její věk a dvojaký život v době vzkvétajícího socialismu v tehdejším Československu,

prečetla s procítěnou empatií. Úryvek byl z knihy *Nejlepší ze všech světů* slo-

venské spisovatelky žijící ve Švýcarsku **Ireny Brežné.**

„Máma nic neukradla ani nikoho nezabila. Možná ji do vězení přivedlo nějaké slovo. V naší zemi jsou slova nebezpečná. Bojím se, že jsem nějaké špatné slovo řekla já. Někdy zapomenu na mámino varování: Ve škole nesmíš vyslepicit nic z toho, co si tady povídáme. V hlavě jsem si postavila zeď, vpravo mám slova pro rodinu a vlevo slova pro školu. Existují dva světy a dva jazyky a já každý den přecházím jako dvojitá agentka z jednoho světa do druhého. Když jsem moc rozpustilá nebo unavená, vyletí mi nějaké slovo do špatného světa, a tahle stopa mohla mámu přivést do vězení. Není lehké žít ve šťastné zemi. Štěstí se může kdykoliv rozbít a někoho za to potrestají.“

Irena Brežná. Nejlepší ze všech světů

5. stanoviště

Centrum
Vlasty Buriana

Ze školních pater nejvyšších jsme sestoupili a krátkou procházkou došli do nedalekého Centra Vlasty Buriana v Široké ulici, které je upomínkou na známého libereckého rodáka, herce Vlastu Buriana (1891–1962). Vedoucí centra po čtení zájemce provedla i po dalších prostorách budovy, kde se nalézá divadelní sálek a cvičebna. Na velké obrazovce bylo možné si prohlédnout výsledky školní práce Vlasty Buriana. Také zde, jako už předtím v Ázylu, bylo možno si zakoupit nápoje dle

chuti. Ukázku tu s plným nasazením četl Michal Lurie, další z herců Divadla F. X. Šaldy (místo původně domluveného Václava Helšuse). Šlo o povídku z knihy **Arkadije Averčenko Procházka v kopřivách** s názvem *Slepé kouty*. Líčí zážitky městského studenta na ruské

vsi, kde není nic dost absurdní, přehnané ani nemožné. Ačkoliv student přijel jako domácí učitel malého dareby Andrejky, nejčastěji je nucen bavit celou nevědomou statkářovu rodinu včetně služebnictva „hraním na gramofon“,

čehož patřičně zneužívá. Ovšem jen do té doby, než přijede na návštěvu mladík Míta a tajemství gramofonového umění vyrazí a učitel přestane jako mávnutím proutku požívat přehnané úcty důvěřivých obyvatel.

1. PŘÍJEZD

Sextán charkovského gymnázia Popolzuchin přijel jako domácí učitel do usedlosti statkáře Plantova Slepé kouty.

Jel osm set verst vlakem, sedmdesát bryčkou a osm verst putoval pěšky, protože kočí, jak se ukázalo, byl ze zcela neznámých důvodů natolik opilý, že se převálil na koně, zahrozil studentovi špinavou pěstí a bleskově usnul.

Popolzuchin se vlekl s kufrem a unavený a rozladěný se k večeru doploul do usedlosti.

Z okna přístěnku vyhlédla neznámá dívka, a když ho uviděla, vypadla z okna a se zděšeným křikem utekla do panského domu.

Vychrtlá stařena vyběhla na zápraží domu, spráskla ruce a odsákala do zarostlé husté zabradly.

Ze dvířek holubníku opatrně vystrčil hlavu malý klučina, a když zahlédl studenta s kufrem v ruce, vyplázl jazyk a hlasitě se rozbředel. „Aby tě husa kopla, prašivej učiteli! Nadarmo jsem ukrad pro kočího Afanasije láhev vodky, aby tě dovez do lesa a tam tě nechal. Jen počkej, poleju ti oblek inkoustem!“

Arkadij Averčenko. Procházka v kopřivách

Na každé zastávce se čtení zúčastnilo okolo čtyřicítky posluchačů, díky nimž zavládla v tomto trochu deštivém dni všude příjemná atmosféra. Jsem ráda, že hercův účast na procházce dělá radost, jsem ráda, že dotázané instituce „slyší“ na možnost uspořádání čtení

pod jejich střechou. Děkuji všem, kdo se zúčastnili, všem, kdo vypomáhali s organizací, Statutárnímu městu Liberec za finanční podporu, díky za ohlasy a těším se na příští ročník!

Martina Sanetrníková

S baterkou do knihovny aneb Kouzla a čáry

Opět po roce se v knihovně uskutečnila další baterková akce pro děti, tentokrát plná čarodějek, kouzelníků a jiných magických stvoření. Návštěvníci se mohli setkat s postavami z Doktorské pohádky Karla Čapka,

z večerníčku Bludička, ze seriálu Arabela, z pověstí o Merlinovi a Morganě, z filmu Saxana, z písničky Sim Sala Bim a příběhu Čarodějův učeň.

Kateřina Trojanová

Lékařské konsilium u kouzelníka Magiáše.

Čarodějka Morgana přemlouvá Merlina, aby jí svěril všechna kouzla.

Sim sala bim aneb zaříkání k výrobě elixíru mládeí. (Najděte si písničku od Jiřího Schelingerova Sim Sala Bim a dozvíte se vše.)

Víla Mavis s housenkou Agnes se domlouvají, jak zachránit zlou televizi Ednu před vyhozením do šrotu.

Čaroděj Vigo s princeznami Arabelou a Xénií.

Krabat aneb čarodějův učeň.

Výstava Ota Hofman 90

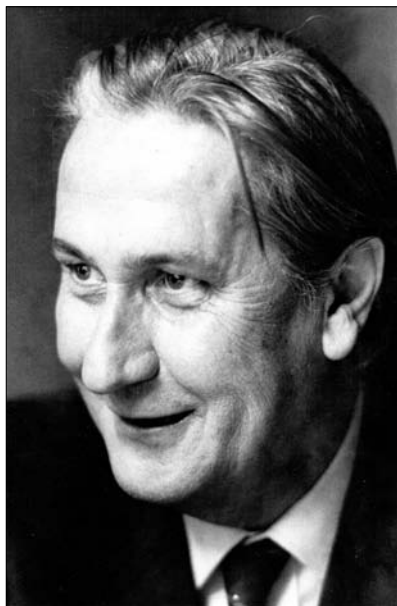

V dubnu 2018 jsme v prostorách Krajské vědecké knihovny představili veřejnosti výstavu věnovanou památce spisovatele a scénáristy Oty Hofmana, který by se právě v tomto měsíci dožil 90 let. Půvabnou výstavu s lakonickým názvem Ota Hofman 90 pečlivě připravili Otto Hofman, syn známého tvůrce knížek pro děti, a spisovatel Ondřej Slanina z nakladatelství Charon Media. Výstava nabídla čtenářům in-

formace o životě a práci Oty Hofmana, fotografie z natáčení seriálů pro děti a originální psací stroj Oty Hofmana, na kterém měli návštěvníci příležitost napsat vlastní příběh, způsobem „každý jednu větu“. Mezi vystavenými rekvizitami nechyběla buřinka nebo miniatura letadla ČSA z pana Tau a tvořiví čtenáři měli možnost uplácat si známé chobotničky z 2. patra z modelíny.

Jan Kozák

Zpráva o konferenci Současnost literatury pro děti a mládež 2018 věnované nedožitým 90. narozeninám Oty Hofmana

Mezinárodní konference, jejímž středobodem se stalo dílo Oty Hofmana, na něž bylo nahlíženo v různých kontextech, se konala ve dnech 17. až 19. dubna 2018. Zahájena byla v úterý 17. dubna 2018 v Praze v prostorách Karolína Univerzity Karlovy a v Liberci se jejím hostitelem stala jako již tradičně Krajská vědecká knihovna v Liberci. Konference byla pořádána ve spolupráci již zmíněné KVK v Liberci, Technické univerzity v Liberci, Fakulty sociálních věd UK, Pedagogické fakulty UK a Labyrintem věd(ění), univerzitou prvního věku, jejímiž partnery

jsou Národní knihovna ČR a SciVia, z. s. Atmosféru konference pozitivně ovlivnila i přítomnost dvou významných hostů – Oty Hofmana mladšího a Ondřeje Slaniny, autora monografie o Otě Hofmanovi.

První den konference, který moderovala PhDr. Jana Čeňková, Ph.D. z FSV UK, zahájil krátkým pozdravem za vedení jmenované fakulty PhDr. Petr Bednařík, Ph.D., který vzápětí navázal prvním konferenčním příspěvkem nazvaným Scenáristická tvorba Oty Hofmana v letech 1953–1960. Petr Bednařík ve svých reflexích cílil na počátky Hofmanovy tvorby, které lze datovat již dobou studia na FAMU v Praze. Upozornil na Hofmanův zájem o filmy adresované nejmenším divákům, který byl již v této době jasně zřetelný a zařadil jeho první scénáře vytvořené pro FS Barrandov do kontextu tehdejších českých hraných filmů pro děti a mládež. Zdůraznil jak autorův výjimečný potenciál, který se v pozdějších letech potvrdil, tak jeho um unikat nastaveným společenským kritériím a prosazovat dětskou přirozenost, fantazii a filmové kvality bez ohledu na politický kontext doby. Zdůraznil Hofmanovy úspěchy na mezinárodních festivalech i jeho přínos v počátcích televizní tvorby pro děti a mládež.

Mezinárodnímu kontextu se ve svém příspěvku Podíl Otty Hofmana na vzniku filmu *Tři oříšky pro Popel-*

ku věnoval také Steffen Retzlaff, který zmapoval zásluhu Oty Hofmana na vzniku této filmové pohádky. Na základě analýzy zrekonstruoval, z dodnes ne zcela známých pramenů pocházejících z berlínských a pražských archivů, zprostředkované přijetí scénáře sepsaného Františkem Pavlíčkem, který byl v té době nežádoucím autorem, a jeho zaštitění krycím jménem Bohumily Zelenkové. Tématem příspěvku se stalo mimo jiné i obhájení projektu ve Filmovém studiu Barrandov a spolupráce FSB s filmovým studiem DEFA z někdejší NDR. Přínosem vystoupení Steffena Retzlaffa bylo ozřejmání dosahu osobnosti Oty Hofmana, který nikdy nezůstal jen u svých vlastních projektů.

Následující příspěvek doc. Mgr. Radka Malého, Ph.D. z FSV UK, který pohovořil na téma *Pan Tau a tisíc zázraků: kniha-experiment*, tematizoval jednu z nejznámějších postav Oty Hofmana – Pana Tau, tentokrát jako hlavní postavu prózy *Pan Tau a tisíc zázraků*. Radek Malý ji přiblížil jako experimentální detektivku vyznačující se propojením různých vypravěčských postupů a mnohými intertextovými odkazy velmi vhodně doplněnými ilustracemi Jiřího Šalamouna.

Z pole pohádkového experimentování do oblasti tradičních autorských pohádek, jejichž filmová podoba je dána rukopisem Oty Hofmana, účastníky konference přenesl příspěvek Mgr. Luisy Novákové z Ústavu české literatury a knihovnictví Filozofické fakulty Masarykovy univerzity v Brně. Pojednával o Hofmanově adaptaci Anderseny pohádky Malá mořská víla.

Zaměřen byl na Hofmanovy adaptační přístupy, aktualizací posuny a celkové poetologické vyznění a anatomii původní literární a nové filmové pohádky.

Příspěvek s názvem *Ota Hofman v čele tzv. nové vlny v próze pro děti a mládež* pronesený doc. PhDr. Milenou Šubrtovou, Ph.D. z Katedry českého jazyka a literatury na Pedagogické fakultě Masarykovy univerzity v Brně, se zabýval prózami Oty Hofmana z 60. a 70. let. Tyto prózy, zejména *Útěk* a *Červená kůlna*, přinesly nové literární pohledy na světy dětství. Využitím naračních literárních a filmových prostředků sblížily tvorby pro dětské a dospělé čtenáře.

Dětství a stáří v díle Oty Hofmana a Pavla Čecha – tak zněl název příspěvku Mgr. Ester Novákové, Ph.D. z Katedry českého jazyka a literatury na Pedagogické fakultě Masarykovy univerzity v Brně. Příspěvek se soustředil na zobrazení souvztažnosti dětství a stáří v díle Oty Hofmana a Pavla Čecha, současného tvůrce obrazových knih. Pro oba autory je charakteristické setkávání nejstarší a nejmladší generace, které si nelze představit bez dětských snů a fantazijních dobrodružství.

V podvečer prvního dne konference byl v kině Ponrepo zahájen několika-měsíční kulturní projekt s názvem Ota Hofman 90, uspořádaný k nedožitým devadesátinám. Hlavním bodem inspirativně koncipovaného podvečera se stalo promítání dokumentárního filmu „Ota Hofman 90 let“ režiséra Karla Smyczka.

Druhý konferenční den byl v Liberci zahájen krátkými proslovy PhDr. Dany Petrydesové, vedoucí odboru služeb Krajské vědecké knihovny v Liberci, prof. RNDr. Jana Picka, CSc., děkana FP TUL, PhDr. Jany Čenkové, Ph.D., z Institutu komunikačních studií a žurnalistiky, Fakulty sociálních věd UK, Dagmar Helšusové, předsedkyně Sdružení pro veletrhy dětské knihy v Liberci. Moderoval doc. Mgr. Radek Malý, Ph.D.

Jako první vystoupil se svým příspěvkem Ota Hofman – scenárista Československého dětského filmu Mgr. Ondřej Slanina z Katolické teologické fakulty UK, Ústavu dějin křesťanského umění. Zaměřil se zejména na dílo Oty Hofmana v období od roku 1969 do roku 1989, kdy byl aktivním scenáristou, šéfdramaturgem

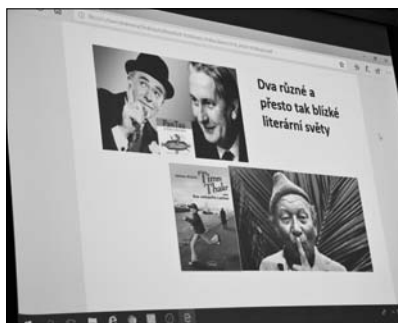
tvůrčí skupiny pro děti a mládež na Barrandově a klíčovou postavou v mezinárodních koprodukcích mezi Československem a produkcemi ze SRN a NDR. Příspěvek do jisté míry navázal na vystoupení Petra Bednaříka a Stefena Retzlava, neboť potvrdil charisma tvorby i lidského vystupování Hofmana, v jeho neustávajícím úsilí o kvalitní tvorbu bez nutného zviditelnění vlastní osoby.

Příspěvek na téma Pozdní tvorba Oty Hofmana: mezi filmovou pohádkou *Chobotnice z Čertovky* (1987) a povídkami *Návrat na planetu Mikymauz* (1989) pronesla PhDr. Jana Čenková, Ph.D. z Fakulty sociálních věd UK, Institutu komunikačních studií a žurnalistiky. Přednášející kriticky reflektovala *Chobotnice z Čertovky* jako poslední knížku Oty Hofmana, která potvrdila autorovo celoživotní tvůrčí směřování k žánrovému propojení moderního příběhu s pohádkovými motivy a hořké povídky oslovující dospělé a dospívající. Tento rys Hofmanovy poetiky byl osvětlen v kontextu pohádkové a povídkové tvorby scenáristů a zároveň spisovatelů reprezentujících tzv. novou vlnu v 60. letech 20. století.

PhDr. Tamara Bučková, Ph.D. z Katedry germanistiky na Pedagogické fakultě UK se ve svém příspěvku nazvaném Ota Hofman a James Krüss – dva různé a přesto blízké světy představila specifické rysy dětských světů v tvorbě obou zmíněných autorů, které propojila nejen postava Pana Tau. Bučková se, viděno z perspektivy autorské metody, zaměřila na tzv. dětský aspekt a jeho prolínání do děl primárně určeným různým věkovým kategoriím čtenářů.

Zabývala se otázkou, jakým způsobem se fantazie může stát součástí (literární) reality.

Mgr. Petra Bubeníčková, Ph.D. z Pedagogické fakulty Univerzity v Hradci Králové, z Katedry českého jazyka a literatury se zabývala pohádkově laděnou prózou s neobvyklým názvem *Dorián*, která byla vydána k šedesátému výročí narození Oty Hofmana. Útlá knížka s černobílými ilustracemi Miloslava Jágra se v kontextu autorovy pohádkové tvorby většinou ztrácí, ač si zaslouží stejnou pozornost jako jiná Hofmanova díla. Příspěvek se zaměřil na deskripci pohádkových prvků a jejich propojenost s realitou světa dětí, v němž referentka spatřovala nosný znak této drobné prózy.

Ota Hofman nizozemsky – takto pojmenovala svůj příspěvek PhDr. Eva Toufarová Brázdová z Filozofické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci, z Katedry neerlandistiky. Příspěvek zabývající se recepcí Hofmanova díla holandskými čtenáři na konferenci z důvodu nemoci nezazněl, ale stane se součástí publikace jako výstu-
pu konference.

Otázku Jak podnětný může být snímek scénáristy Oty Hofmana *Vlak do stanice nebe* (1972) pro dnešní děti? si ve svém příspěvku položily studentky Pedagogické fakulty Bc. Denisa Dubšíková a Bc. et Bc. Šárka Holanová. Jednalo se o didakticky zaměřený příspěvek, který představil možnosti využití jmenovaného filmu ve výuce na 2. stupni ZŠ metodou tzv. zprostředkovaného učení. Příspěvek byl cennou zprávou i reflexí z praxe. Filmová látka přinášející obrazy dětství zasazeného do časoprostoru 2. světové války, byla představena jako téma projektového vyučování s využitím mezipředmětových vztahů dějepisu, českého jazyka a literatury.

Do programu druhého konferenčního dne byla zakomponována i vernisáž k výstavě s názvem *Ota Hofman 90*. Expozici připravili kurátoři Martin Hůrka a Ondřej Slanina ve spolupráci se synem spisovatele. Moderní metodou přiblížili život a dílo Oty Hofmana, a to nikoli suchopárným výčtem jeho filmů a knih, ale vizuálním zpracováním podstaty jeho díla a zasazením do kontextu doby. Lidé se mohli naučit čarovat s buřinkou, vymodelovat oblíbené chobotničky, zkusit si psát na autentickém psacím stroji Oty Hofmana a projít si labyrintem jeho tvorby.

Závěrečnou doprovodnou akcí česko-německé konference druhého dne byl slavnostní křest nově digitalizovaného filmu *Třetí princ* a audioknihy *Pan Tau*. Proběhl na liberecké radnici za účasti PhDr. Mgr. Ivana Langra, náměstka primátora pro školství, sociální věci a kulturu, Oty Hofmana mladšího a dalších pozvaných hostů.

Třetí den konference byl věnován workshopům, které spojovala otázka „Jací jsou protagonisté děl Oty Hofmana ve vztahu ke skutečným současným (nejen) dětským čtenářům a divákům“. Dané téma bylo otevřeno z pohledu knihovníka, psychologa a učitele.

Čtvrteční dopoledne workshopů zahájila Mgr. Pavlína Lišovská z Centra dětského čtenářství z Knihovny Jiřího Mahena v Brně. Nechala se inspirovat realností i fikcí dětských hrdinů z pouťavého příběhu Kromobyčejná pout' Barnabyho Brocketa irského autora Johna Boyna, aby účastníky konference dovedla k banální otázce, co je v dětském světě normální a co je normální, tedy nevymykající se zažité normě, pro dospělého, většinou žijícího v zajetí společenských úzů.

Zmíněná otázka o (ne)normálnosti se stala přemostěním k tématu reálnosti a smyšlenosti dětských světů Hofmanových děl prolnutých pohádkovými postavami s fantaskními zážitky, kterou se v následujícím vystoupení zabýval PhDr. David Čáp, Ph.D. z Katedry psychologie FF UK. Na dětskou fantazii bylo nahlíženo jako na způsob uchopení reality, jejíž fantastičnost je pro dospělé místy tabu a místy těžko pochopitelná, byť by si ji mohli pamatovat z vlastního dětství. Příspěvek se soustředil na filmovou tvorbu Oty Hofmana; pod lupou psychologa se ocitli hrdinové pohádkově surrealistického filmu *Lucie a zázraky*; chobotničky a formeláci, postavené na situační komice i hořkosti některých životních situací, aspektech generačních vztahů v realisticky pojetém příběhu Červená kůlna a nakonec i na dětských snech

protagonistů z válečného filmu *Vlak do stanice nebe*.

Čtvrteční blok zakončil workshop vedený didaktičkou Mgr. Jarmilou Sulovskou, která se soustředila na práci s knížkami pojednávajícími o různých handicapech, mezi nimiž byla zastoupena také próza Oty Hofmana *Lucie, postrach ulice*, v níž se cílilo na problém pocitu samoty v prázdninovém velkoměstě.

Konference byla poctou autorovi minimálně evropského významu spojovaného se zlatým věkem českého dětského filmu. Je autorem více než 60 scénářů širokého žánrového spektra (od pohádkových filmů, přes detektivní příběhy, v nichž jsou zastoupeny i prvky techniky přiřaditelné k sci-fi a nebo realistických příběhů). Ač si mnozí při vyslovení jeho jména vybavují zejména filmy s fantazijními a pohádkovými motivy, byl člověkem, který uměl nesmírně adresně psát i o reálném světě dospělých a pro dospělé. Patří k zakladatelům tzv. rodinného filmu a kromě vlastních scénářů byl ve světě filmařů proslulý také zdařilými adaptacemi. V mysli všech zůstane zapsaný také jako diplomat, který uměl prosazovat kvalitní umění navzdory panujícím praktikám socialismu. Jeho díla jsou proslulá vzhledem do vnitřních světů svých protagonistů, který dokázal moderním způsobem ztvárnit jak ve filmu, tak literatuře. Ota Hofman zůstane autorem, který může být neustále znovu objevován a zpřítomňován. Kromě toho, že je a jistě i zůstane literární a filmovou autorskou ikonou, má stále co říci i dnešním čtenářům a divákům.

Tamara Bučková

Tvoří knihovníci a přátelé knihovny

Světlo a stín

Literárně-hudební večer se uskutečnil u příležitosti 19. ročníku festivalu Den poezie v kavárně Krajské vědecké knihovny v Liberci. Marek Sekyra a Monika Kozáková Pospíšilová představili poezii vlastní tvorby, přičemž každý z autorů zastupoval jednu stranu „světelné mince“. Sekyra, reprezentující Světlo, přednesl vlastivědně pojaté básně různými formami (zazněl zde například sonet, balada nebo haiku),

Kozáková Pospíšilová ve službách Stínu představila temněji laděné lyrické verše. Jednotlivé básně umělci proložili fotografiemi z cest napříč Skotskem, Rumunskem a Korsikou. Dvojici již tradičně doprovázel Lukáš Fogl hrou na kontrabas. Pro velký zájem se akce zopakovala ještě o měsíc později, tentokrát v prostorech turnovského domu Na Sboře.

Monika Kozáková Pospíšilová

Marek Sekyra

CALANQUES (*haiku*)

Na obzoru loď,
pouhý bod, pod námi sráz
a celý život.

Plachta vprostřed vod,
racků křik, nad námi sráz
a celý život.

V záři skalní hrot,
nový den a srázy v nás
a celý život.

Monika Kozáková Pospíšilová

Z korálek neřesti
úsměv si navlékne,
pod rouškou beránčí
v hlubinách spícím
démonům niterným
vychází vstříc,
než šálem zradý
lásku mdlou
ovine.

Z regionu

Knihovny regionu

Přesně před šesti lety jsme v květnu podnikli desátou reportážní cestu do zajímavých menších knihoven Libereckého kraje, abychom čtenáře seznámili s tím, jak se knihovničtí mimo Liberec. Dnes vám přinášíme další čtyři zajímavé reportáže, které vás mohou nejen pobavit, ale také inspirovat či přimět k návštěvě představených míst. Knihovnice v těchto menších knihovnách jsou vskutku téměř buditelské osobnosti, jejich nadšení a kreativita dělá z obecních knihoven pravá kulturní centra obcí. Posuďte sami...

Nový Oldřichov

Jako první jsme navštívili Místní knihovnu v **Novém Oldřichově** (okres Česká Lípa). Ta se nachází v prvním patře Obecního úřadu a roku 2008 prošla rekonstrukcí. Jak to ve zdejší knihovně chodí, jsme si povídali s paní Irenou Pokornou. Na místo knihovnice se dostala jako záskok za dlouhodobě nemocnou paní Hanu Lupínkovou, která vedla knihovnu přes 40 let. *„Jako zaměstnankyně úřadu jsem byla zrovna po ruce, tak mě posadili za stůl a pojd' půjčovat,*“ směje se. Knihovnickou práci vykonává už zhruba 8 let a nyní ji musí skloubit s hlavním zaměstnáním – je vedoucí stravování v oldřichovské základní a mateřské škole.

Otevírací doba je každé pondělí mezi 16:00 a 18:00, ale na zajišťování chodu

knihovny dvě hodiny nestačí, proto starostka obce Marcela Novotná vyšla žádosti paní Pokorné vstříc a navýšila jí neprovozní počet hodin.

Ve fondu se nalézá přes 6 000 položek. Obec na jeho obnovu přispívá ze svého rozpočtu 30 000 Kč ročně. Paní Pokorná je s touto částkou velmi spokojená. Z knih, které jí dovážejí čtyřikrát do roka kolegyně z Městské knihovny v České Lípě, si vybírá sama,

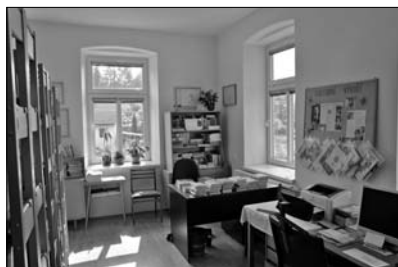

jen s literaturou pro ženy si nechává poradit, protože osobně preferuje jiné žánry. Ráda čte knihy o historii, skutečných událostech, záhadách, fantasy a také ji velmi zajímá tematika sedláků. Jako perličku z fondu zmínila starou německou kroniku, kterou získal do svého vlastnictví místní občan, pan Jiří Vozáb. Ten ji nechal na své náklady přeložit a věnoval ji knihovně.

Za výpůjčky se neplatí. Čtenáři, kterých je asi 55, nemají žádné průkazy, pouze čtenářská konta v počítači. *„Je to tu takové rodinné,*“ charakterizuje paní

Pokorná. „*Všichni se tu navzájem znají, identifikace není potřeba.*“ Za léta působení v knihovně zná dobře vkus svých „oveček“ a dokáže odhadnout, co by se komu mohlo líbit. Běžně se stává, že se jí čtenáři ptají: „*Máte něco z toho, co já čtu?*“ Nebo ji zastavují na ulici a hlásí, že přijdou do knihovny, ať pro ně

schová „*to jejich*“. Paní Pokorná je na to zvyklá a tak se vedle jejího výpůjčního stolu vrší předem připravené hromádky knih. Stranou dává také povinnou četbu, pro kterou si chodí středoškoláci. Jinak ale prý čtou spíše mladší děti.

Irena Pokorná se snaží navázat na činnost paní Hany Lupínkové, která spolupracovala se školou a připravovala pro děti různé programy. Jejím cílem je přivést nejmladší generaci opět k četbě. Příliš nefandí akcím typu „pojďme si do knihovny něco vyrobit“ či „knihovna jde na výlet“. Knihovna má být spojena s knihami a čtením, domnívá se. Akcí by ráda pořádala více, ale limituje ji nedostatek času. O tom, co se v knihovně děje, se mohou lidé dozvědět například z obecního zpravodaje *Naše vesnice*, který vychází každý měsíc. Paní Pokorná do něj přispívá krátkými články, kterým říká „*Drobky z knihovny*“. Týkají se nejen knihovního, ale obecního života

vůbec. Přemýšlí, že by do nich zařadila též ukázky z nových knih, aby čtenáře nalákala k jejich výpůjčce.

V Novém Oldřichově dokazují, že ani vesnickým knihovnám se nevyhýbá modernizace. Uživatelé mají k dispozici online katalog, webové stránky, připojení k internetu a také multifunkční zařízení, které pracuje jako tiskárna, kopírka, fax a scanner. V brzké době by rovněž měl být dodán nový, lépe fungující počítač.

A co by si paní Pokorná přála do budoucna? Především aby se povedla spolupráce se školou a aby chodilo do knihovny více dětí.

Svijany

Svijany na Turnovsku jsou známy především díky pivovaru, ale bylo by chybou opomíjet ostatní dění v obci. O něm a především o knihovně jsme si povídali s panem starostou Petrem Felknerem a s paní knihovnicí Šárkou Kalferstovou.

Místní knihovna ve Svijanech sídlí spolu s Obecním úřadem v budově bývalé kampeličky. Je to šťastné řešení. Lidé jsou zvyklí sem chodit a spojit vyřizování úředních záležitostí

s návštěvou knihovny. Významnou roli hraje také poloha v centru obce.

Původně zabíraly knihovní prostory pro veřejnost dvě místnosti, před dvěma lety k nim přibyla ještě jedna, která dříve sloužila jako sklad a archiv. Ted' je z ní příjemná místnost pro dětské návštěvníky, kteří si tam mohou nejen číst, ale i pohrát.

Fond čítá kolem 3 000 dokumentů a několikrát ročně je doplňován novými přírůstky a knihami z výměnného fondu Krajské vědecké knihovny v Liberci. Celý fond je nyní vložen do počítače a dohledatelný v online katalogu. Příchozí mají k dispozici také počítač, tiskárnu, skener a připojení k internetu. Veškeré služby jsou poskytovány zdarma.

V současné době je ve svijanské knihovně registrováno asi 60 čtenářů na 300 obyvatel, z toho necelou třetinu tvoří děti do 15 let. Knihovnice s potěšením zaznamenává, že počet čtenářů, zejména dětských, stoupá. Největší zájem je dle očekávání o beletrii, především o ženské romány a detektivky, v období před maturitou roste poptávka po povinné četbě. Velmi populární jsou časopisy a osvědčila se i novinka půjčování společenských her.

Petr Felkner se zamýšlí nad tématem elektronická versus tištěná kniha: „*Knížky k nám patří stovky let a věřím, že ještě dlouho vydrží. Vzpomeňte si, jaký byl před pár lety boom e-knih, vypadalo to, že klasické knihy během roku zmizí. Ale není tomu tak. Kniha je kniha, její držení, listování, to žádná elektronika nenahradí.*“ Na druhou stranu si je vědom, že současný trend moderních technologií nelze ignorovat. „*Mládež už na ty knížky tolik nekouká. Pokoušíme se o interaktivitu, máme tady monitor a k tomu notebook a snažíme se dětem kombinovat četbu s ukázkami nějakých elektronických možností, aby i díky tomu věděly, že kniha je také důležitá.*“

Pozornost poutá neobvyklé množství akcí organizovaných knihovnou. „*Knihovnu vnímám jako multikulturální centrum. Není to jen budova, kam se chodí pro knížky, ale také místo setkávání. V posledních letech se trochu vytratila schopnost potkávat se. Přitom pro lidi je nejdůležitější komunikace a knihovna by v tom měla napomáhat. Proto se snažíme ke knihovně přirazovat vhodné doplňkové aktivity,*“ nastínil pan starosta svou filozofii. V prostorách knihovny se tak konají besedy, čtení, výstavy, kulturní pásma, výtvarné dílny, Noc s Andersenem a také akce sloužící k posílení mezigeneračních vztahů, na kterých se potkávají senioři s malými dětmi. Knihovna se ve spolupráci se svijanským zámekem rovněž zapojila do projektu Noc literatury. V roce 2015 byla knihovna Svijany nominována za Liberecký kraj na cenu Knihovna roku a získala Ocenění „za mimořádné ekologické aktivity pro rodiny v obci a výchovu dětí k občanské odpovědnosti“.

Duší všech zmiňovaných (a mnohých dalších) aktivit je paní Šárka Kalferstová. Spravuje knihovnu od roku 2011, kdy ji převzala po své tchýni,

paní Haně Kalferstové, působící ve svijanské knihovně přes 50 let. Kromě knihovnické činnosti obstarává obecní kroniku a již patnáct let vede výtvarný kroužek Šikulové. S potěšením sleduje přirozenou generační kontinuitu. „*Děti, které tady začínaly, jsou už dospělé a pomáhají třeba o čarodějnicích nebo o dětském dnu.*“ Potvrzuje také, že v malých obcích ledacos funguje na základě osobních vazeb. Nejen při doporučování knih čtenářům, ale například i ohledně otevírací doby. Ta je sice oficiálně ve středu od 17 do 19 hodin, ale po dohodě si lze vypůjčit i jindy, třeba i o víkendu. Šárka Kalferstová také obstarává donášku knih do domu lidem, kteří nemohou do knihovny přijít. Je zjevné, že jí práce pro knihovnu dělá radost a vidí v ní smysl. I to se odráží v ocenění *Knihovnice Libereckého kraje 2017*, které loni získala.

Paní Kalferstová vyjádřila spokojenost s rekonstrukcí prostor a doufá, že se v příštích letech vymění staré, ještě původní regály a pořídí se nějaký nízký nábytek pro děti. A až bude vše

v interiéru hotovo, bude opět prioritou nákup knih.

Petr Felkner ještě dodává, že velkou inspirací jsou pro ně cesty do jiných knihoven, motivují je k dalšímu zlepšování. „*Nespíme na vavřínech, snažíme se pořád někam posouvat,*“ uzavřel naše setkání.

Vesec

Necelý rok činnosti má za sebou knihovnička ve **Vesci**, části semilské obce Mírová pod Kozákovem. Lépe řečeno obnovené činnosti. Dlouhou dobu tam totiž fungovala Místní lidová knihovna, kterou bezmála 60 let vedl učitel a kronikář František Mlejnek, autor několika publikací s regionální tematikou. Po jeho smrti však knihovna na několik let zanikla.

Dnes již Vesec opět svou knihovnu má. Stejně jako její předchůdkyně sídlí v budově školy (od r. 2003 zrušené), ale uživatelům se představuje v novém hávu. Slavnostnímu otevření, které se konalo 15. září 2017, předcházela důkladná rekonstrukce. Prostory byly vymalovány, dovezly se nové regály a nábytek a došlo k revizi fondu. Významně se na tom

podílela současná knihovnice Kamila Klímová.

Ta pochází z Nymburka, ale do Vesc se přestěhovala za životním partnerem. Starosta obce ji oslovil, zda by se nechtěla osiřelé knihovny ujmout. Paní Klímová vystudovala bohemistiku a její vášní je současná literatura, kterou i re-

cenzuje pro portál iLiteratura. Tato záliba se jí velmi hodí při akvizici nových přírůstků. Na nákup knih poskytla cca 13 000 Kč obec a stejnou částku se knihovnici podařilo sehnat jako sponzorské dary od místních podnikatelů. Stálý soubor knih je doplňován výměnným fondem, který pravidelně dovážejí knihovnice ze Semil. Spolupráci s nimi si Kamila Klímová velmi pochvaluje.

Prevažnou většinu návštěvníků knihovny tvoří ženy. Nepřekvapuje proto, že největší zájem je o ženské a historické romány. Kupodivu ale příliš neoslovily detektivky. Paní Klímová s úsměvem přiznává, že se čas od času snaží „podstrčit“ čtenářům i některého ze svých oblíbených autorů, například Elenu Ferrante či Petera Maye.

Značnou pozornost je věnována také dětem. Kromě klasických služeb jim knihovna nabízí nejrůznější akce a aktivity. Originálním nápadem je třeba

předvánoční Rozbalování dárků pro knihovnu, kdy děti pod stromečkem vybalí nové knihy a rovnou si je mohou vypůjčit. V činnostech pro děti vidí paní Klímová velký potenciál. Ve Vesci i vedlejší osadě Smrčí hodně mladých lidí zůstává a zakládá rodinu.

Dá se proto očekávat, že dětských čtenářů bude v příštích letech přibývat.

Otvírací doba knihovny je každý čtvrtek od 16.30 do 18.00. Počet výpůjček prý hodně závisí na ročním období, přes zimu činil asi 15 knih týdně, v létě je to slabší. Za času pana Mlejnska mívala knihovna přes léto zavřeno, ale Kamila Klímová se rozhodla otvírací dobu, byť o hodinu zkrácenou, zachovat. Koncem srpna pak hodlá opět najet na běžný provoz a propojit to s nějakou akcí na oslavu roku fungování knihovny.

Plánů do budoucna by bylo více: přidat další regály či rozšířit fond o časopisy. „*Chtěla bych zajistit předplatné nejlepšího časopisu o vaření (Apetit apod.), ty si každý nekoupí. A třeba něco zahrádkářství, o to by mohl být zájem,*“ řekla paní Kamila a pokračovala: „*Uvažovala jsem i o literárních akcích pro dospělé, ale je to náročnější na organizaci a nevím,*

nakolik by byl zájem. Byla bych schopna udělat třeba přednášku či nějaké povídání o současné české literatuře.“

Mladou ženu práce v knihovně těší a doufá, že se jí bude moci věnovat i při zaměstnání, které si najde po skončení rodičovské dovolené.

Rádlo

Jako čtvrtou v pořadí jsme navštívili Obecní knihovnu v **Rádle** v okrese Jablonec nad Nisou. Zázemí našla v budově Obecního úřadu, kde sídlí též kulturní dům. Celý objekt prošel rekonstrukcí, během níž byla knihovna přemístěna z patra do současných prostor. Dříve tam býval sklep a později klubovna, která však již dlouho nesloužila svému účelu. Nyní má knihovna samostatný vchod a vede k ní nově vybudovaný chodníček, tudíž je snadno přístupná i pro seniory nebo maminky s kočárky. Slavnostní otevření se konalo 20. 4. 2016.

Knihovnu po léta vedl pan Dvořák a po jeho smrti ho vystřídal paní Miloslava Černá. Jak sama o sobě tvrdí, je *čistokrevná důchodkyně* a starosta ji „ukecal“, aby se knihovny ujala, protože to na rozdíl od ostatních senierek uměla s počítačem. Což bylo třeba, neboť knihovna zrovna přešla na automatizovaný knihovní systém. Paní Černá dříve pracovala jako chovatelka hospodářských zvířat a posledních deset let jako vedoucí stravování ve škole.

Otvírací hodiny knihovny jsou každý čtvrtek od 15 do 18 hodin. Paní Černá soudí, že je to dostačující doba. Za registrace ani výpůjčky se neplatí. Náštěvníci mají k dispozici také internet

zdarma. Fond tvoří asi 3 000 dokumentů a obec na jejich nákup přispívá částkou 10 000 Kč ročně. „*Máme tu novinky stejně jako ve městě,*“ říká hrdě Miloslava Černá. „*Zavedli jsme také výpůjčky ber.*“ Dvakrát do roka je dovážén regionální fond z Městské knihovny v Jablonci nad Nisou, o který se starají pan Petr Hejhal a paní Liana Dvořáková. „*S těmi se velmi dobře spolupracuje. Když mám nějaký požadavek, tak se ozvu a oni dojedou.*“

Knihovna má asi 90 registrovaných čtenářů, což je necelých 10 % obyvatel Rádla. „*Lidi moc nečtou,*“ konstatuje paní Černá, ale spokojeně dodává, že si pomalíčku zvykají chodit i maminky s dětmi. Převážnou většinu čtenářů ale tvoří starší lidé. Středoškoláci se prý objeví ve chvíli, kdy jim teče do bot, a shánějí knížky k maturitě. Nosí seznamy povinné četby, a pokud knížka není v místním fondu, paní Černá dá požadavek do Jablonce.

Největší zájem je prý o historii (Vondruška, Vaňková) a ženské romány (např. Moyesová), hodně se čtou knihy od českých autorek (Monyová, Körnerová, Keleová-Vasilková), seniorky nedají dopustit na Vlastu Javorickou. Pak je tu spousta čtenářů, kteří chtějí jenom

detektivky. „*Je to různé, každý má jiný vkus,*“ shrnuje paní knihovnice, která prý čte všechno, hlavně když to „*o něčem je.*“ Má ráda historii, zato nemusí moc romantiky.

Jednou z největších cenností rádel-ské knihovny je kopie ručně psaného překladu školní kroniky. Originál byl napsán švabachem a sahá až do doby pruských válek. Paní Černá se v ní například dočetla, že v roce 1896 místní učitel Jindřich Etrich oslovil nakladatelství a firmy, nakoupil 400 knížek a založil zde lidovou knihovnu.

Jak to tak bývá, lidé chodí do knihovny nejen pro četbu, ale také si popovídat. „*Máme to se seniorkama tak, že se nejprve vypůjčí knížky, pak si srazíme stoly, sedneme si a všechno to probereme. Říkáme tomu RIS – Rádelská informační služba,*“ směje se knihovnice.

Knihovna iniciovala několik úspěšných programů. Například akci Babičky čtou dětem, která proběhla již potřetí. „*Chceme, aby děti slyšely ty staré,*

klasické české pohádky, co četly maminky nám. Dětem tu vždy uděláme pelech na zemi, zvyknou si tu a pak si chodí půjčovat.“ Že se počinání v Rádle daří, dokazuje i ocenění Nejlepší knihovna Libereckého kraje roku 2016.

Je znát, že je paní Miloslava Černá mezi lidmi ráda, obzvláště když jsou to

veselé kopy, jak říká. Je u všeho, co se v obci děje – ať už se jedná o pohádkový les pro děti, kde s oblibou hraje čarodějníci, nebo o adventní koncerty či charitativní běhy. Je členkou turistického oddílu patnácti seniorek, které si vtipně říkají Rádelské šlapky. Jezdí na výlety s heslem „žádný chlapi, vnoučata a psi“ a každé pondělí chodí cvičit. Skvěle funguje spolupráce se starostou a obecním úřadem. Když je potřeba pomoci s přípravou nějaké akce, seniorky

rády vyhoví a starosta na oplátku nad oddílem i knihovnou drží ochrannou ruku. „*Když něco potřebuju do knihovny, není problém,*“ libuje si paní Černá. „*Koupili nám tu nový nábytek, zřídili kuchyňku, je tu nové WC, sprcha.*“ Jejím snem je ještě nechat vybudovat venku před knihovnou příjemné posezení. „*Především bych ale chtěla, aby chodilo víc lidí. Nebo aby alespoň dál chodili ti, co chodí.*“

Františka Dudková Párysová

Fenomén českých knihoven v osmičkovém roce – Liberecký kraj

Po celý tento rok vychází v elektronickém časopisu Místní kultura, který vydává Národní informační a poradenské středisko pro kulturu – NIPOS, cyklus o knihovnách v jednotlivých krajích. Série článků si klade za cíl nahlédnout do historie i současnosti českých knihoven, ukázat velké knihovny i knihovny malých obcí bez profesionálního knihovníka, popsat, jaké mají knihovny problémy nebo v čem se jim daří. Po kraji Královéhradeckém, Pardubickém, Ústeckém a Karlovarském

přišla nyní v květnu řada i na kraj Liberecký. S čím se potýká a na co je hrdá Krajská vědecká knihovna v Liberci, Městská knihovna v České Lípě a Jablonci nad Nisou a Obecní knihovna v Košťálově na Semilsku, a proč má knihovny ráda Markéta Tallerová, herečka divadla F. X. Šaldy v Liberci, si můžete přečíst v tomto článku: <http://www.mistnikultura.cz/fenom-en-ceskych-knihoven-v-osmickovem-roce-liberecky-kraj>.

Michaela Staňková

Kniha roku Libereckého kraje

Na Světový den knihy a autorských práv, v pondělí 23. dubna v 16.00 hodin, předal hejtman Martin Půta a radní Květa Vinklátová v Krajské vědecké knihovně v Liberci ocenění vítězům

soutěže „Kniha roku Libereckého kraje“. Jejím cílem bylo ohodnotit autory a nakladatele za mimořádný počín vydaný v příslušném kalendářním roce se vztahem k Libereckému kraji.

V odborné komisi zasedlo mnoho významných osobností. Za Krajský úřad

Libereckého kraje hodnotila literární díla Květa Vinklátová, radní pro kulturu, památkovou péči a cestovní ruch. Dalším členem poroty byla Hana Maiarová, předsedkyně výboru pro kulturu, památkovou péči a cestovní ruch Libereckého kraje a Blanka Konvalinková, ředitelka Krajské vědecké knihovny v Liberci. V komisi zasedl též uznávaný historik, spisovatel a ředitel nakladatelství Academia Jiří Padevět, pedagog a typograf Radek Sidun či knihkupec Martin Fryč.

Vincenz Janke – Podmalby na skle

Od mlýnů k továrnám, Výrobní stavby na Frýdlantsku

Přírodní klenoty Podještědí

Porota nakonec rozhodla, že udělí cenu v kategorii **Monografie, výtvarná publikace** knize **Vincenz Janke – Podmalby na skle**, kterou do soutěže přihlásilo Severočeské muzeum v Liberci a na níž se podíleli čtyři autoři, mezi nimi i Bohunka Krámská. Dále byly uděleny dvě ceny v kategorii **Populárně naučná literatura**, a to knize **Od mlýnů k továrnám, Výrobní stavby na Frýdlantsku** autorovi Petru

Freiwilligovi a za knihu **Přírodní klenoty Podještědí** Dominiku Rubášovi. V kategoriích Literatura pro děti a mládež a Beletrie a poezie porota ceny neudělila.

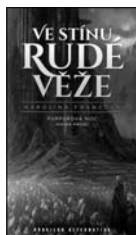
Zvláštní cena Libereckého kraje za mimořádný přínos v oblasti literatury byla udělena Miloslavu Nevrlému za mimořádné zásluhy v oblasti regionální literatury.

Nakladatelé nebo autoři do soutěže přihlásili celkem 27 knižních titulů. Vítěz v každé kategorii získal finanční odměnu ve výši deset tisíc korun a také cenu, kterou speciálně pro tuto soutěž vyrobila Střední uměleckoprůmyslová

škola sklářská v Kamenickém Šenově. Ceny předal hejtman Libereckého kraje Martin Půta a radní Květa Vinklátová.

Při slavnostním vyhlášení výsledků byla rovněž oceněna **Cenou čtenářů**

vítězná publikace **Ve stínu rudé věže** autorky Karolíny Francové. Pro vítěznou knihu hlasovali v počtu 519 hlasů čtenáři Deníku v internetové anketě. Tato fantasy představuje Liberec

v blízké budoucnosti jako město, kterému vévodí rudá věž. Autorka na podzim chystá pokračování.

Soutěž se setkala se zájmem nakladatelů, autorů a také veřejnosti. Liberecký kraj tak založil novou tradici, která pomůže popularizovat regionální literaturu. Už nyní se můžeme těšit na příští ročník. Liberecká knihovna by ráda v podzimních měsících uspořádala literární besedu s vítěznými autory.

*s využitím Tiskové zprávy
Libereckého kraje napsala
Blanka Konvalinková*

Svět hravých věd

Jak okamžitě zbohatnout (i když jen na chvilku)

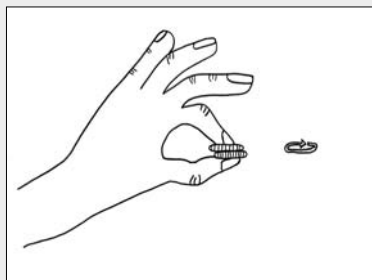
Máš v ruce dvě mince, ale když s nimi rychle pohybuješ, vypadají jako tři, možná i čtyři. Tedy třetinový až poloviční výnos takřka bez práce. Samozřejmě když pohyb skončí, zmizí i ta zdánlivá mince navíc. Ale jako trik pro kamarády dobré, ne?

Jak na to:

Uchop dvě mince (např. korunové) mezi palec a ukazováček a rychle s nimi pohybuji, jak ukazuje obrázek.

Proč to tak je?

Projevuje se tu tzv. setrvačnost zraku, kterou běžně využíváme např. při sledování filmu v kině. Během každé sekundy nám proběhne před očima 24 snímků, které pořídila kamera při natáčení filmu. Každý obrázek se ale v našem mozku chvilku zdrží, a tak jejich střídání nevnímáme a vidí-

me plynulý pohyb postav a věcí na plátně kina. No a s těmi mincemi je to podobné: místo mince, která právě přejela zleva doprava (či naopak), vidíme současně jednu minci vpravo a druhou – pouze zdánlivou – vlevo (či naopak).

Spoustu dalších pěkných pokusů založených na setrvačnosti zraku najdeš v knížkách, např. v téhle:

CHURCHILL, E. Richard. *Kouzelná knížka optických iluzí*. Ilustroval James MICHAELS. Praha: Portál, 2004, 127 s. ISBN 80-7178-842-2.

Zdeněk Rakušan

Vítězná práce literární soutěže

Řekni mi, co čteš...

Knihy a já

Aneta

„Vítám vás. Už jsem myslel, že nepřijdete.“ Reportér si posunul sklouzávající brýle na nosu a s přátelským úsměvem pozoroval dívku, která vstoupila.

Pověsila si kabát na věšák a rozhlédla se po místnosti. Pohledem se zastavila na malém dřevěném konferenčním stole a na něm dvěma šálky kouřícího horkého čaje, mezi nimiž dodávala místnosti pohodovou atmosféru zapálená, podle vůně skořicová svíčka.

Mezitím, co reportér listoval papíry a rozložil si je na kolenou, se posadila naproti do černého koženého křesla a zamyšleně se zadívala z okna. Z jejího přemýšlení ji vytrhl až reportérův hlas.

„Tak začneme.“ Zvedl pohled od papírů a otevřel si papírový blok na poznámky, jenž doteď svíral ve své levé ruce a nervózně ho žmolal.

„Pracujete pro školní noviny?“ zeptala se.

„Ano... Pracuji. Jak jste to...?“ podivil se, jeho tvář prozrazovala, že ho tím překvapila.

„Máte to napsané na tričku.“ Pousmála se nad jeho roztěkaností, a když se studem zarděl, možná by se i nahlas rozesmála, takt jí to ale v téhle situaci nedovoloval.

„No tak, ptejte se,“ řekla, aby prolomila ticho. Polkl a kývl: „Kdy přesně vás začaly zajímat knížky a literatura obecně?“

„Pamatuji si, že mě knížky zajímaly už jako malou. Zajímalo mě, odkud se berou všechny ty příběhy a pohádky, které mi byly čítány každý večer před spaním. Ráda jsem si listovala knížkou, prohlížela si pestrobarevné ilustrace a u toho se učila i jednotlivá písmenka abecedy. S zaujetím a mírně vykulenýma očima jsem naslouchala slovům, které se linuly z mamčiných úst a líčily napínavou situaci, jak princ seká hlavy ostrým mečem sedmihlavé sani a zachraňuje princeznu.“ Zastavila se a zavřela oči, aby si vybavila ty kouzelné chvíle.

„Mám pokračovat?“ optala se.

Zvedl hlavu: „Můžete.“

„Abych přiznala, byla jsem velice zvědavé dítě a vše, co mi šlo pod ruku, například noviny, jsem zkoumala a pokoušela se číst. Měla jsem prostě zájem a ten mě doteď neopustil. Je pravda, že na nějakou dobu se na knížky v mém životě zapomnělo, ale pak jsem se postupem let k nim vracela.“ Přestala, očekávajíc nějakou reportérovu vedlejší otázku.

„Proč jste na nějakou dobu na knížky zapomněla?“ Měla pravdu, zeptal se přesně, jak očekávala.

„Já vám ani nevím,“ odpověděla nenučeně a naklonila se ke stolku pro horký čaj. Dál se jí už nevyptával.

„Vzpomínáte si... třeba na nějakou situaci spojenou s knížkou?“ otočil si tužku v ruce a jejím koncem s bílou kulatou gumou začal poklepávat o roh bloku.

„Vzpomínám, vzpomínám si na situaci, když jsem nakráčela před rodinu, bylo mi asi devět let, a prohlásila, že přečtu Tři mušketýry.“

„A přečetla?“ pozvedl tázavě obočí.

„Ano, přečetla,“ pousmála se. Reportér se zase sklonil zpět ke svému bloku a dobrých pět minut bylo v místnosti hrobové ticho, že by bylo slyšet i spadnout špendlík. Kouzlo ticha však skončilo v momentu reportérova odkáslání.

„Co vás přivádí ke čtení knih?“ odložil na chvíli tužku a natáhl se pro svůj hrnek čaje.

„K samotnému čtení mě vlastně přivádí... Já ani nevím, asi ten pocit, když si sednete, otevřete knížku a vdechujete vůni starých stránek, které prožily a viděly věci, o nichž nemáme vůbec tušení. Ano, osobně mám raději staré knížky, knížky, na něž dosedl čas. Je to zvláštní pocit. Zároveň u toho relaxujete a nemyslíte na nic jiného než na děj. Děj daného příběhu. Nic kolem vás neexistuje. Jen *vy a knížka*. Bez pomoci knížek bych se nedozvěděla tolik informací, neměla dostatečnou úroveň gramatiky a dalších důležitých přínosů.“

„Slyšel jsem, že se věnujete i vlastní tvorbě,“ podotknul opatrně.

„To jste slyšel dobře. Opravdu se věnuji vlastní tvorbě,“ souhlasně pokývala hlavou a napila se čaje.

„Pověděla byste mi o něco o vaší tvorbě, jak jste začala...?“

„Ale jistě. Před třemi lety jsem se díky knížkám posunula na cestu vlastní tvorby. Napadla mě jednoho dne myšlenka, že bych mohla napsat svůj vlastní příběh. Přestalo mi stačit číst příběhy jiných autorů. Automaticky jsem vzala papír a tužku a zpod mé ruky plynula slova, další a další slovní spojení, věty a přímé řeči, mysl pracovala na plné obrátky.“

„Je pro vás kniha jen pouhým slovem?“

Zavrtěla hlavou a nadechla se pro pokračování. „Kniha není jen pouhé slovo. Je to miliarda slov. Slova, která se vám vryjí do srdce a nepustí. Kniha ukrývá neznámé světy a její stránky nedočkavě šeptají, až se jim naskytne příležitost do těch světů čtenáře vpustit, kolébat ho na vlnách slov a nechávat ho bloudit v meziřádcích.“

V místnosti zavládlo opět ticho, bylo slyšet jen škrábání reportérovy tužky, jak dopisoval poslední věty do bloku, z kterého převede informace do počítače, a ty pak otiskne.

Na chodbě se rozezněl zvonek, oznamující konec rozhovoru a pro ostatní žáky hodiny. Oba dva, reportér i dívka, se prudce zvedli ze svých křesel.

„Děkuji vám za rozhovor,“ poděkoval reportér, jak se sluší a patří, a otočil se k dívce zády, že si srovná své papíry.

„Také vám děkuji.“ Vykouzlila na své tváři úsměv.

„Za co?“ otočil se, ale to už mluvil do prázdna. Dívka i s černým kabátem, který si prvně odložila na věšák, byla pryč.

Vítězná práce soutěže Vypravěči

Bioženy

Vojtěch Franců

Bioženy,
to svobodné existence
bez náznaku stárí
a jak vegan na utopence
na lepek se tváří
A taky mívaj psa –
typu „Fila Brazil“
a tam kde čekáš prsa
tam nikdo léta nebyl

Sociální sítě – zdroj kupy dobrých rad:
Od říhnutí – po kojení
Horoskopy
O holení
O Laktačním opojení
Ekzémy na přirození
a biožena surfuje a žere tuny dat

A potom instagram:
Každý ráno – My story
„Mimčo!“
hashtag darebák
„Psa? Nebo prsa?“
Hlasujte!
Anketka!
Prásk!
Za hodku fotka a pes utřel
chudák

Odpolední káva
s podobně oděnou ženou
„Ta sousedka je kráva!
Cpe dítě umělou stravou“

Madla nechce šéfa
a malej nechce řepu
„Pro chlapa je tě škoda“
„Úplně tě chápu!“
klábosí

Starořecká tragédie:
„Mám doma zkyslý podmáslí!“

Pusa na tvář, nostalgie
v dešti žena pospíchá

Březová voda jí mastí vlasy
a ty teď svítí jak dětská výživa
Dávno začli Kluci v akci
a biožena nestíhá

Tak utíkej!

Pohled na svět – solární panely
Ideální manžel – Fair trade – Armani
Podkrovní byt, Pohovka, pomelo
Já biožena – dám tvaroh na čelo

Jmenuji se Vojtěch Franců, studuji v prváku turnovského gymnázia a je mi 16 let.

Za okny jsou Sudety

Egon Wiener

„Ó Sudety, Sudety! Píši vám, dálavám, a předu nit. Slyšte, slyšte, dopřejte sluchu novým příběhům a povídkám. Na pulty do knihoven obchodů opět přichází soubor vzpomínek na dobu předchozí libereckého autora Egona Wienera „Za okny jsou Sudety“:

„Za zahradou se mi pase stádo ovcí a srnky s očima jako vyleštěný kámen z pohraničních hor. Na zahradě mám stromy. Prál bych si vidět, jak rostou, i ptáky, co hnízdí v jejich korunách. Města, co mi rostou před očima, a děti, co si hrají s výpočetní technikou. Kdeže zůstala mamincina špulka od nití, na vláček na klíček, panenka ze zbytků od šití. Svět se změnil a my, my tu zůstali. Píši vám, dálavám, všem, co nosíte pevné boty, zdržujete se jejich šněrováním, používáte mobil s tlačítkovým ovládáním. Nechci, aby vám stoupl cukr. Naopak, aby se děti zastavily a přišly s tím, co se v mispoche uvaří, to se doma sní.“

Třináctá knížka a stále stejné povídání o čase tady u nás pod Ještědem, o lidech, které znáte, potkáváte, které zdravíte a oni vás. Potkáváme se, čteme se. „**Za okny jsou Sudety**“ jsou, jak se zdá, čtivé a číst se dají od Semil, Turnova po Habartice, Liberec, Českou Lípou. Knička si do zajista najde spoustu přátel, věrných čtenářů, nezklame a stojí za přečtení. Nevím, zda není poslední.

Žiji v českém pohraničí, v Sudetech, a narodil jsem se, když odtud odcházeli sudetští Němci. Nedobrovolně. Přicházeli dosidlenci plni nadšení a rodily se jim děti. Vyrůstali jsme v jiném prostředí než naši vrstevníci ve vnitrozemí. Naše hry, zájmy a přání byly jiné. Možná méně dětské, odpovědnější,

stále v kontrastu s něčím, o čem druzí v Čechách, na Moravě, na Slovensku neměli poňtí. Naši rodiče měli jiné starosti než ti ve vnitrozemí. Ne všichni jsme nad sebou zvězili. Sudety, ač je dnes tak nejmenujeme, určily náš osud.

Egon Wiener

150 let od položení základního kamene Národního divadla aneb i v Liberci jsme si připomněli slavné výročí české kultury

foto: Hana Zemanová

Zleva: Veronika Mičjarová a Jiří Černý, členové opery se staroslovanskými symboly úrody na hlavě a ramenou, Jiří B. Sturz (Divadlo F. X. Šaldy) jako hrabě Jan N. Harrach, Rudolf Krause (KVK Liberec) v roli Františka Palackého, Marek Sekyra (KVK Liberec) jako Bedřich Smetana a Milan Svoboda (Katedra historie FP TUL) v roli Františka Ladislava Riegera

Ve středu 16. května letošního roku si česká společnost připomněla 150 let od položení základního kamene Národního divadla. V prostoru mezi Ferdinandovou třídou (dnešní Národní) a Prozatímním divadlem se sešla tehdejší elita národa, aby před zraky tisíců přihlížejících společně poklepala na jeden z celkem 19 základních kamenů z památných míst Čech a Moravy. Mezi přítomnými byli např. „Otec národa“ František Palacký, přední politik František Ladislav Rieger, bouřlivého ohlasu se dočkal například také projev vlasteneckého aristokrata hraběte Jana Nepomuka Harracha. Znamé provolá-

ní „*V budbě život Čechů!*“ učinil Bedřich Smetana.

Liberecké Divadlo F. X. Šaldy si toto významné výročí rovněž připomnělo oslavou na úvod představení Smetanových Dvou vdov v úterý 29. května. Ze svých lóží promluvili k obecnstvu uvedení pánové v dobových oděvech, poté sestoupili na forbinu a při poklepu na kámen se zlatým nápisem „Říp“ (byť z liberecké žuly), pronesli svá originální dobová poselství, což i současné publikum ocenilo nadšeným potleskem a provoláním „sláva a bravo“. Celá tato asi dvanáctiminutová akce před představením měla za

cíl připomenout významnou společenskou roli, jakou divadlo (a jmenovitě „zpěvohra“) sehrálo v rodící se moderní české společnosti druhé poloviny 19. století, a v neposlední řadě také pobavit, což se obojí podařilo bez újmy na zachování důstojnosti výročí. Srdečný dík náleží pánům ze tří libereckých

kulturních institucí (viz popis obrázku), kteří s grácií a šarmem sehráli své postavy, dirigentovi Josefu Kurfírtovi, který se znamenitě ujal role kapelníka J. N. Mayra a libereckému i přespolnímu opernímu publiku, které dodalo akci odpovídající atmosféru.

Jiří Bartoloměj Sturz

Odešel pan docent Anděl

Historik a pedagog docent dr. Rudolf Anděl, CSc. zemřel v úctyhodných devadesáti třech letech na prahu nového roku – 2. ledna 2018. Místo jeho narození Šumburk u Tanvaldu, kde spatřil světlo světa 29. 4. 1924, bylo tak trochu dílem náhody, protože oba rodiče žili v Liberci a teprve krátce před první světovou válkou odešli za prací do tamní textilní továrny. Malý Rudolf dojížděl denně vlakem od svých dvanácti let do Liberce na státní reformní reálné gymnázium, které sídlilo v dnešní Hálkově ulici v majestátní budově dnes patřící univerzitě. Za války bydlel v Turnově a studoval na tamním gymnáziu, po poválečných vysokoškolských studiích v Praze zakotvil po krátkém působení ve Vratislavicích a Turnově od roku 1953 v Liberci – strávil v něm velkou většinu svého dlouhého života! Dokonce ve stejném bytě ve středu města, který ovšem vznikl rozdělením většího celku a jistou dobu neměl ani samostatný vchod. Při několika rozhovorech, které jsem s panem Andělem při různých příležitostech vedl (naposledy při příležitosti jeho devadesátin), padly opakovaně otázky, zda nechtěl

dříve či později přesídlit do Prahy hlavně za kariérou nebo vědou a nakolik mu Liberec vlastně vyhovoval jako místo k životu a práci. Stojí za zmínku citovat přímo: „Netoužil jsem po dráze profesionálního (pražského) historika, všechno přinesl více méně běžný život nebo i běžná kantořina. Žil a učil jsem v Liberci, českých starousedlíků tu bylo už málo, většina lidí se sem dostala z jiných končin až po válce a jejich dospívající děti vlastně o Liberci nebo dalších městech a místech nevěděly zhora nic. Na stavební průmyslovce bylo také důležité mít aspoň povědomí o významných stavbách a místních stavebních slozích. Začal jsem psát články a příspěvky do místních novin, hodně o hradech a zámcích, nic světoborného, spíš populární zajímavosti, ale mělo to dobrou odezvu, a tak jsem začal psát i o místech, městech a vesnicích. Jakmile se do takových věcí pustíte, už dost dobře nejde přestat, z jednoho vyplývá druhé. Hodně jsem také přednášel na veřejnosti. Nu a o hradech a zámcích mi vyšla v roce 1957 první kniha, jmenovala se jednoduše Hrady a zámky Libereckého kraje.“ A co říkal o Liberci?

„Když to řeknu hodně stručně, žilo se tu jako v novém světě! Už v těch padesátých letech bylo určitě zajímavé si takřka každý den všimat, co se v okolí změnilo, kde vznikl nový obchod, co hrají v divadle nebo i místním rozhlasu, natož pak v kinech, kterých měl Liberec vlastně mnohem víc než dnes. Rodily se i nové instituce a organizace, to souviselo zase s tím, že Liberec bylo do roku 1961 krajské město. Neměl jsem ani žádné ambice odejít do Prahy nebo tam dělat kariéru, jak to bylo tehdy a je i dnes celkem běžné. S Prahou jsem však zůstal i nadále spojen jako s nevyčerpatelným zdrojem studijního, badatelského a informativního materiálu i o severních Čechách. Zakotvil jsem tady, ale s tím jsem byl spokojený, rodiče přece odtud pocházeli a Liberec jsem znal ještě předválečně. Všechno mě táhlo sem a jsem tady dodnes rád. Někdy si říkám – šťastný Liberec! Protože tu máme přírodu, kulturu, divadlo, máme i dějiny, je tu hodně možností, jak se uplatnit. Rozumíte, já už to ve svém věku tak nějak přebírám, co je možné a co ne a docela jasně mi z toho vychází, že v Liberci máme skoro všechno.“ Komu jinému by tedy měl patřit titul „čestný občan Liberce“ než právě docentu Andělovi? (Převzal ho u příležitosti svých devadesátin.)

Již dříve, zejména v roce 2004 u příležitosti jeho osmdesátin, vyšlo několik obsáhlých rozhovorů, studií nebo přehledů bibliografie, na které je dobré zájemce o život a dílo této velké liberecké osobnosti odkázat. Jde zejména o sborník *Pax bello potior*, vydaný Technickou univerzitou v Liberci v r. 2004. Ostatně například katalog Krajské vědecké

knihovny Liberec obsahuje na devadesát položek spjatých s jeho jménem: od rozsáhlých monografií až po drobné tisky, jichž byl docent Anděl od roku 1953 autorem nebo spoluautorem.

Z těch nejvýznamnějších monografií připomeňme na tomto místě alespoň Hřady a zámky Libereckého kraje (první vydání 1957, další pak 1959, později přepracováno se záběrem tehdejšího Severočeského kraje), Husitství v severních Čechách (1961), Města severních Čech (1967, se Sv. Technikem), Český Dub 1291–1991 (1991, se Sv. Technikem), Frýdlantsko. Minulost a současnost kraje na úpatí Jizerských hor (2002, spolu s R. Karpašem a kol.), publikaci věnovanou výročí 150 let Obchodní akademie v Liberci (2013) a další včetně řady tisků pro Českou besedu. V mnoha studiích, článcích i přednáškách se docent Anděl věnoval problematice drobné šlechty na Frýdlantsku, historii Horní Lužice, česko-německým a česko-slovenským vztahům v minulosti atd. Za vším stojí mnohaletá neúnavná a precizní práce, i když málokdy probíhala v ideálních osobních a hlavně společenských podmínkách. Samostatnou kapitolu v jeho životě tvořila léta strávená nejdříve v šedesátých letech na libereckém Pedagogickém institutu a posléze na Pedagogické fakultě v Ústí nad Labem, z jejíž katedry dějepisu byl ovšem počátkem sedmdesátých let doslova vyhozen. Nicméně na obnovené Pedagogické fakultě v Liberci zastával hned od roku 1990 funkci proděkana a dlouhá léta se podílel na pedagogické přípravě nových generací historiků a učitelů i na mezinárodních vědeckých

stycích a studiích. Jak své studenty hodnotil, byl s nimi spokojený? Nepochybně mu mnohokrát přišlo na mysl jisté srovnání – jeho vlastní studia krátce po válce při nedostatku všeho včetně základní literatury a pramenů a studia mladých lidí na přelomu tisíciletí ovlivněná i podpořená svobodným přístupem nejen k bohatství knih, ale i k internetu a mezinárodnímu bádání. Jako starý a moudrý muž docent Anděl svým studentům rozuměl, pomáhal, měl je rád... A přece byl čas od času vůči nim kritický. Zatímco on sám v mládí a později všechny obce, památky a historicky zajímavá místa široko daleko prochodil nebo navštívil (svého času nikoli pohodlně autem, ale většinou pěkně pěšky, vlakem a maximálně na motorce), jeho studenti byli čím dál více zběhlí pouze v cestování po

internetových stránkách, případně po atraktivních letoviscích kdesi u moře. Ale bez osobního poznání „génia loci“ se vlastně historie, ale i její výuka dost dobře dělat nedají, jak opakovaně zdůrazňoval. I to je jeden z výrazných momentů jeho odkazu.

Nakonec malá, vskutku symbolická tečka. Doslova několik dní po jeho odchodu se na pultech knihkupectví objevila obsáhlá kniha Liberec (Nakladatelství Lidové noviny, edice Dějiny českých, moravských a slezských měst), u níž byl docent Anděl jedním ze spoluautorů. Je to pravděpodobně jedna z nejlepších knih o Liberci, resp. jeho dějinách, ne-li vůbec nejkompaktnější a nejmodernější. Kapitoly sepsané panem docentem jistě každý čtenář pozná a ocení.

Vladimír Píša

Ženy na pokraji nervového zhroucení v Liberci

Ženy na pokraji nervového zhroucení byl před lety slavný španělský film režiséra Pedra Almodóvara. Pro divadlo jako odpíchlou crazy komedii ho zpracoval Jeffrey Lane a David Yazbek napsal melodie a jejich texty. Dílo

přeložil chebský režisér Zdeněk Bartoš, který muzikál prvně v Česku uvedl. Inscenace měla značný ohlas. Dostal jsem se do DFXŠ na představení 14. března 2018, sháněl jsem jeden lístek, sehnal jsem až druhý balkon. Kolem mne seděla vedle osvědčených návštěvníků početná nejmladší generace, která aplaudovala po každém špílu.

Myslím, že zárukou úspěchu představení je režisérka Martina Schlegelová, která první ostruhy získala v pražském Divadle Letí a svůj tým si přivedla i do Liberce. Jejich zrychlující se tempo rytmus žene diváky kupředu. V pozadí scény je pětičlenný orchestr, před ním

jezdí taxi, vozík se motá po jevišti tlačný personálem, vzadu má kolmou desku s nápisem taxi, taxikář – Martin Stránský má knírek a kotlety, ano,

kotlety. Všude jsou telefonní přístroje, např. dolů se snese velká kulisa, je na ní umístěn telefon, stejně jako aparáty vždy po ruce, ale obvykle nefunkční, na šnůře se lze i oběsit. Obdobně jako taxi jezdí po ulicích skútr Vespa, jezdí i postel, akorát židle si aktéři přinesou. Na scéně Jany Špalové je i další velká kulisa s nápisem Byt Pepy, eventuálně jiným.

Kostýmy Anety Grňákové jsou stejně doslovné, retro 1978, červené či žluté punčochy, sukně nad kolena, jen advokátka Paulina – Veronika Korytářová má slušivé širokánské kalhoty. Svlékání do prádla a navlékání sukní a svetřů ukazuje, k čemu ženský oděv slouží, aby dotyčná byla jako víla.

Hlavní hrdinkou je herečka Pepa – Markéta Tallerová, čerstvě opuštěná a hystericky zoufalá, ale vybavená solidní červenou taškou. Trpící, a nakonec vítězná hrdinka se ocitne na samém kraji. Rozhodne se správně, ale Iván, její milenec – Martin Polách, zkrátka zavolá tu druhou. Lucia, jeho manželka – Jana Hejret Vojtková u rozvodo-

vého soudu nic dokázat nemůže. Její syn Carlos – Petr Hanák se chce oženit s Marisou – Michaelou Fojtkovou, ale ještě tu je Candela – Karolína Baranová, ta s Pepou dovede zesílit jakýkoliv podnět do číré hysterie. Cristina – Markéta Coufalová, Rozálie – Eliška Janstová, Domovnice – Štěpánka Prýmková představují vír ulice. Pánové, Detektiv – Tomáš Impseil a Vrchní inspektor – Václav Helšus představují racionální prvek, ale napijí se oblíbeného nápoje, bohužel nadopovaného uspávacími prášky. Soudci – Jaromír Tlalka, Václav Helšus a Michal Lurie vyslechnou Luciu, ale nesplní jí její nesmyslné přání. Tempo hry se stále zrychluje, kluci nosí po ulicích reklamní tabule, na druhém konci telefonu nikdo neposlouchá, ale ozve se, pokud volající zavěsí, na nic není čas. V Madridu je prostě zmatek.

Dění doplňuje muzika, vzadu na pódiu hraje malý orchestr, slyšíme výbornou zpěvačku Pepu – Markétu Tallerovou (kdysi obdržela Cenu Thálie za muzikál Dnes večer Lola Blau). Zpívá také zákonitá manželka Lucia, několikrát Taxikář, také Iván a další. Představení přímo letí, jednotlivé scény do sebe zapadají, zbývá ještě někde dopracovat ladění jednotlivých herců a hereček. Hudební nastudování má na starosti Dalibor Tuž. Myslím, že asi bude nutné jednu písničku uvést v jiné tónině, ale to je marginální záležitost.

Ženy na pokraji nervového zhroucení se povedly v míře nebývalé, režisérka dokázala dívky všeho věku pobláznit a strhnout.

Ukazuje se, že pekelné tempo udolá každého. Přijďte se podívat.

Otto Hejnic

Letní provoz – hlavní budova

do 15. 7. 2018 **BĚŽNÝ PROVOZ**
zavřeno o státních svátcích 5. a 6. 7. 2018
a v sobotu 7. 7. 2018

16. 7. – 29. 7. 2018 ZAVŘENO

30. 7. – 19. 8. 2018 OMEZENÝ PROVOZ

Půjčovny

pondělí, středa 9.00 – 19.00 hod.
pátek 9.00 – 15.00 hod.
úterý, čtvrtek, sobota, neděle **ZAVŘENO**

Informační služba, internet

pondělí, středa 8.00 – 19.00 hod.
úterý, čtvrtek, pátek 8.00 – 15.00 hod.
sobota, neděle **ZAVŘENO**

od 20. 8. 2018 **BĚŽNÝ PROVOZ**

Letní provoz – pobočky

KUNRATICKÁ

2. 7. – 10. 8. 2018 **OMEZENÝ PROVOZ**
středa 9.00 – 12.00 | 13.00 – 17.00 hod.

13. 8. – 24. 8. 2018 ZAVŘENO

27. 8. – 31. 8. 2018 OMEZENÝ PROVOZ
středa 9.00 – 12.00 | 13.00 – 17.00 hod.

KRÁLŮV HÁJ

2. 7. – 3. 8. 2018 **OMEZENÝ PROVOZ**

pondělí 9.30 – 12.00 | 13.00 – 17.00 hod.
čtvrtek 9.30 – 12.00 | 12.30 – 15.30 hod.

6. 8. – 10. 8. 2018 ZAVŘENO

13. 8. – 24. 8. 2018 OMEZENÝ PROVOZ

pondělí 9.30 – 12.00 | 13.00 – 17.00 hod.
čtvrtek 9.30 – 12.00 | 12.30 – 15.30 hod.

27. 8. – 31. 8. 2018 ZAVŘENO

RUPRECHTICE

2. 7. – 13. 7. 2018 **ZAVŘENO**

16. 7. – 17. 8. 2018 OMEZENÝ PROVOZ

středa 9.30 – 12.00 | 13.00 – 17.00 hod.
čtvrtek 10.00 – 12.00 | 13.00 – 15.00 hod.

20. 8. – 31. 8. 2018 ZAVŘENO

VESEC

2. 7. – 6. 7. 2018 **OMEZENÝ PROVOZ**
pondělí 12.00 – 18.00 hod.

9. 7. – 27. 7. 2018 ZAVŘENO

30. 7. – 31. 8. 2018 OMEZENÝ PROVOZ

pondělí 12.00 – 18.00 hod.
čtvrtek 9.00 – 11.00 | 12.00 – 18.00 hod.

MACHNÍN, ROCHLICE

1. 7. – 31. 8. 2018 **ZAVŘENO**

V době uzavření jednotlivých poboček je možné využít služeb hlavní budovy nebo ostatních poboček. Přejeme všem uživatelům krásné prázdniny a příjemnou dovolenou!

Krajská vědecká knihovna v Liberci (KVK)

e-mail: library@kvkli.cz

www.kvkli.cz

Kruh autorů Liberecka (KAL)

e-mail: sekysra@kvkli.cz

http://www.kruhautoruliberecka.cz/

ISSN 1214 - 2751

Bibliothek Liberec
Knihovna Liberec
Library Liberec

Vedle vrcholků krkonošských a jizerských objevila se v Čechách
Mnozí odvážlivci, když se octli na počátku velikolepého měsíce června
V zámku bylo práce a běhu o překot. *Blázniviny se rozsévají*
Pamatuji to jako dnes, ač od té doby uplynula třetina století.
Sem, knihomilče, knihu zvláštní ždáš-li míti!
Who's there? Stanu se menším a ještě menším, až budu nejmenším na celém světě. Nothing is there.
Die Welt ist alles, was da ist.
A me, mamó, adarig džav, so me tuke adaj mukha.